

IZOBRAŽEVANJE, CERTIFICIRANJE IN LICENCIRANJE V SODOBNEM STROKOVNEM OKOLJU

PIA TOPLAK PEROVIĆ,¹ BOŠTJAN KORITNIK²

¹ Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, Nova Gorica, Slovenija
piatoplak123@gmail.com

² Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta, Ljubljana, Slovenija
boštjan.koritnik@revija-pravnik.si

Izobraževanje, vseživljenjsko učenje ter sistemi certificiranja in licenciranja imajo pomembno vlogo pri razvoju strokovnih kompetenc, zaposljivosti posameznikov in zagotavljanju kakovosti izobraževalnih procesov. Prispevek obravnava področje formalnega in neformalnega izobraževanja, vseživljenjskega učenja, priznavanja kompetenc ter pravne in institucionalne ureditve certificiranja in licenciranja v Evropski uniji in Sloveniji. Posebna pozornost je namenjena evropskim kvalifikacijskim okvirjem, sistemom zagotavljanja kakovosti, priznavanju poklicnih kvalifikacij in povezovanju izobraževanja s potrebami trga dela. Prispevek temelji na metodi analize in sinteze sekundarnih virov literature, pri čemer so bili uporabljeni domači in tuji znanstveni članki, evropski strateški dokumenti ter slovenska zakonodaja. Raziskava prispeva k boljšemu razumevanju razvoja sodobnih izobraževalnih sistemov, pomena vseživljenjskega učenja ter vloge certificiranja, licenciranja in zagotavljanja kakovosti pri razvoju strokovnih kompetenc in zaupanja v izobraževalni sistem.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.fov.6.2026.1](https://doi.org/10.18690/um.fov.6.2026.1)

ISBN

978-961-299-175-3

Ključne besede:

seživljenjsko učenje,
formalno izobraževanje,
neformalno izobraževanje,
certificiranje,
izobraževalni sistemi.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.fov.6.2026.1](https://doi.org/10.18690/um.fov.6.2026.1)

ISBN
978-961-299-175-3

Keywords:

lifelong learning,
formal education,
non-formal education,
certification,
educational systems

EDUCATION, CERTIFICATION AND LICENSING IN THE MODERN PROFESSIONAL ENVIRONMENT

PIA TOPLAK PEROVIĆ,¹ BOŠTJAN KORITNIK²

¹ New University, European Faculty of Law, Nova Gorica, Slovenia
piatoplak123@gmail.com

² University of Ljubljana, Faculty of Law, Ljubljana, Slovenia
bostjan.koritnik@revija-pravnik.si

Education, lifelong learning, and systems of certification and licensing play an important role in the development of professional competencies, employability, and the quality assurance of educational processes. This paper addresses the fields of formal and non-formal education, lifelong learning, recognition of competencies, and the legal and institutional regulation of certification and licensing within the European Union and Slovenia. Particular attention is devoted to European qualification frameworks, quality assurance systems, recognition of professional qualifications, and the alignment of education with labour market needs. The paper is based on the methods of analysis and synthesis of secondary literature sources, including domestic and foreign scientific articles, European strategic documents, and Slovenian legislation. The research contributes to a better understanding of the development of modern educational systems, the importance of lifelong learning, and the role of certification, licensing, and quality assurance in the development of professional competencies and trust in the educational system.

University of Maribor Press

1 Uvod

Izobraževanje predstavlja eno temeljnih družbenih dejavnosti, ki presega zgolj prenos znanja ter vključuje razvoj kompetenc, vrednot in sposobnosti posameznika za delovanje v sodobni družbi. Na globalni ravni je pravica do izobraževanja priznana kot temeljna človekova pravica, zapisana v ključnih mednarodnih dokumentih, ki poudarjajo dostopnost, enakost in kakovost izobraževanja na vseh ravneh (Donagh, 2021; Jalbert, 2018; Kumar in Sonawane, 2024).

V sodobnem kontekstu se izobraževanje vse tesneje povezuje z zahtevami trga dela, tehnološkim razvojem in potrebo po vseživljenjskem učenju (ang. "*Lifelong learning*", LLL), kar odpira vprašanja o priznavanju znanja, pridobljenega v različnih učnih okoljih. Pri tem pridobivajo poseben pomen sistemi certificiranja, licenciranja in akreditacije, ki omogočajo formalno potrjevanje kompetenc ter njihovo primerljivost in prenosljivost med državami in sektorji. Evropska unija (EU) pri tem ne vzpostavlja enotnega izobraževalnega sistema, temveč oblikuje skupne okvire, ki spodbujajo kakovost, mobilnost in sodelovanje med državami članicami, ob hkratnem spoštovanju nacionalnih posebnosti. V takem okviru imajo ključno vlogo LLL, kvalifikacijski sistemi in mehanizmi zagotavljanja kakovosti, ki skupaj oblikujejo povezan sistem priznavanja znanja.

Namen prispevka je analizirati globalne izobraževalne modele ter podrobneje predstaviti normativni in institucionalni okvir izobraževanja v EU in Sloveniji s posebnim poudarkom na LLL, certificiranju, licenciranju ter zagotavljanju kakovosti izobraževalnih programov. Posebna pozornost je namenjena tudi vlogi izobraževalnih institucij ter pomenu certifikatov in kvalifikacij na trgu dela.

2 Pregled literature

Področje izobraževanja, LLL, certificiranja in licenciranja je v zadnjih desetletjih postalo pomembno raziskovalno področje predvsem zaradi hitrih družbenih, tehnoloških in ekonomskih sprememb, ki vplivajo na razvoj kompetenc posameznikov ter potrebe trga dela. V literaturi se izobraževanje vse manj razume zgolj kot formalni proces pridobivanja znanja v okviru izobraževalnih institucij, temveč kot vseživljenjski proces razvoja kompetenc, ki vključuje formalno, neformalno in priložnostno učenje (Dehmel, 2006; Doronina, 2022; Tryhub, 2023).

Raziskave primerjalnih izobraževalnih sistemov kažejo, da globalni izobraževalni modeli ne sledijo enotni strukturi, temveč odražajo kulturne, politične in gospodarske značilnosti posameznih držav (Ganina in drugi, 2023; Abduraxmonov, 2022). V literaturi so kot uspešni pogosto izpostavljeni singapurski model preverjanja znanja in odgovornosti, finski model enakosti in avtonomije učiteljev ter nizozemski model konkurence in izbire med izobraževalnimi institucijami (Sasiwuttiwat in Tangkitvanich, 2019).

V literaturi se pogosto pojavlja tudi vprašanje sprememb pedagoških pristopov v sodobnem izobraževanju. Raziskave poudarjajo prehod od tradicionalnega prenosa znanja k razvoju kompetenc, kritičnega mišljenja in prilagodljivosti posameznika. Pri tem so posebej izpostavljeni kompetenčno usmerjeno učenje, projektno delo, raziskovalno učenje, problemsko učenje in uporaba digitalnih tehnologij v izobraževalnem procesu (Suwandi in drugi, 2024).

Na evropski ravni raziskave pogosto obravnavajo vpliv bolonjskega procesa in evropskega visokošolskega prostora na razvoj primerljivih izobraževalnih sistemov ter povečanje mobilnosti študentov in strokovnjakov med državami članicami (Korenev in drugi, 2023; Lundy, 2012). V literaturi je poudarjeno, da EU ne oblikuje enotnega izobraževalnega sistema, temveč prek skupnih politik, priporočil in kvalifikacijskih okvirjev spodbuja primerljivost kvalifikacij, zagotavljanje kakovosti in medsebojno priznavanje diplom. Poseben pomen ima Evropsko ogrodje kvalifikacij (EOK) (ang. "*European Qualifications Framework*", EQF), ki omogoča večjo preglednost in primerljivost kvalifikacij ter podpira priznavanje formalno in neformalno pridobljenega znanja (European Commission, 2017; Mikulec in drugi, 2021).

Pomembno raziskovalno področje predstavlja LLL, ki ga literatura opredeljuje kot eno ključnih strategij sodobnih izobraževalnih sistemov. Raziskave poudarjajo, da tehnološke spremembe, globalizacija in spreminjajoče se potrebe trga dela zahtevajo stalno nadgrajevanje znanja skozi celotno življenjsko obdobje posameznika (Dehmel, 2006; Doronina, 2022; Tryhub, 2023). V tem okviru avtorji posebej izpostavljajo pomen fleksibilnih učnih poti, povezovanja formalnega in neformalnega izobraževanja ter priznavanja predhodno pridobljenega znanja (Brandi in drugi, 2023; Sehlbach in drugi, 2018). Poudarjena je tudi vse večja

povezanost med izobraževalnimi institucijami, delodajalci in trgom dela pri razvoju kompetenc ter zagotavljanju zaposljivosti posameznikov (Ceschi in drugi, 2021).

Velik del literature se osredotoča na certificiranje in licenciranje kot mehanizma formalnega priznavanja kompetenc in strokovne usposobljenosti. Raziskave ugotavljajo, da sistemi certificiranja postajajo posebej pomembni v reguliranih poklicih, kjer predstavljajo pomemben mehanizem zagotavljanja kakovosti storitev in varnosti uporabnikov (Sehlbach in drugi, 2018; Brandi in drugi, 2023). Pomembna tema raziskav je tudi stalno strokovno izpopolnjevanje (CME/CPD), ki ga literatura obravnava kot ključni pogoj za podaljševanje licenc in ohranjanje pravice do opravljanja poklica (Salkhinashvili in Chitanava, 2026). V evropskem prostoru se kot pomemben pravni okvir pogosto omenja Direktiva 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij, ki omogoča večjo mobilnost strokovnjakov med državami članicami.

Pomemben razvojni premik v literaturi predstavlja tudi vprašanje priznavanja neformalno pridobljenega znanja in razvoja mikrodokazil (ang. "*micro-credentials*"). Raziskave poudarjajo, da sodobni sistemi kvalifikacij vse bolj vključujejo validacijo kompetenc, pridobljenih zunaj formalnega izobraževanja, predvsem zaradi potreb po večji fleksibilnosti in hitrejšem prilagajanju potrebam trga dela (European Commission, 2017). Nacionalni kvalifikacijski sistemi so v literaturi pogosto predstavljeni kot pomemben mehanizem povezovanja formalnega in neformalnega učenja (Mikulec in drugi, 2021). Posebej je poudarjen tudi pomen fleksibilnih sistemov priznavanja predhodno pridobljenega znanja za izboljšanje zaposljivosti in dostopnosti izobraževanja odraslih (Omerzel in drugi, 2008; Sirca in drugi, 2008).

Na področju zagotavljanja kakovosti raziskave pogosto poudarjajo pomen akreditacijskih postopkov in evropskih standardov kakovosti v visokem šolstvu. Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ang. "*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*", ESG) ter delovanje organizacij Evropskega združenja za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (ang. "*European Association for Quality Assurance in Higher Education*", ENQA) in Evropskega registra agencij za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (ang. "*European Quality Assurance Register for Higher Education*", EQAR) so v literaturi opredeljeni kot pomemben okvir za razvoj skupnega evropskega prostora kakovosti in mednarodne primerljivosti

izobraževalnih programov (European Commission, 2025; ENQA, 2024). Hkrati raziskave opozarjajo, da med državami še vedno obstajajo pomembne razlike pri standardih kakovosti, predvsem glede kliničnega usposabljanja in učnih izidov (Bryce in drugi, 2024). V slovenskem prostoru sta posebej izpostavljena delovanje Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) in vpliv bolonjskih reform na razvoj institucionalne odgovornosti za kakovost (Komotar, 2018; Komotar, 2021). Del literature opozarja tudi, da akreditacijski sistemi pogosto delujejo predvsem kot regulatorni oziroma licenčni mehanizmi in manj kot dejansko orodje za izboljševanje kakovosti izobraževanja (Georgieva, 2015).

V slovenskem prostoru se raziskave pogosto osredotočajo na razvoj LLL in povezovanje različnih oblik izobraževanja. Ugotovljeno je bilo, da odrasle za vključevanje v izobraževanje najpogosteje motivirajo potrebe trga dela, želja po ohranjanju zaposlitve in osebni razvoj (Novak in drugi, 2015; Sirca in drugi, 2008). Poseben poudarek je namenjen tudi pomenu neformalnega učenja pri profesionalnem razvoju posameznika (Sirca in Sulcic, 2005; Kolnik, 2010). Raziskave opozarjajo, da slovenski visokošolski sistem dolgo ni omogočal dovolj učinkovitega priznavanja predhodno pridobljenega znanja in kompetenc, pridobljenih zunaj formalnih izobraževalnih poti (Omerzel in drugi, 2008). Pomemben razvojni korak na tem področju predstavlja sistem nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK), ki omogoča formalno priznavanje kompetenc, pridobljenih zunaj formalnega izobraževalnega sistema, in izboljšuje zaposljivost posameznikov (Mikulec in drugi, 2021).

Velik del literature obravnava tudi razmerje med formalnim in neformalnim izobraževanjem. Formalno izobraževanje je pogosto opisano kot strukturirano, institucionalizirano in pravno regulirano, vendar tudi kot manj fleksibilno in počasneje prilagodljivo hitrim družbenim spremembam (Efimova in drugi, 2019; Ntsanwisi, 2025). Neformalno izobraževanje je po drugi strani povezano z večjo prilagodljivostjo, inovativnostjo in dostopnostjo za različne družbene skupine, vendar literatura hkrati opozarja na težave pri standardizaciji, zagotavljanju kakovosti in priznavanju pridobljenih kompetenc (Kicherova in Trifonova, 2023; Kicherova in Trifonova, 2024). Posebej so izpostavljeni problemi pravne regulacije in omejenih možnosti nadzora nad izvajalci neformalnega izobraževanja, kar lahko vpliva na

zaupanje javnosti in kakovost izobraževalnih programov (Audia in drugi, 2024; Murphy, 2020).

Pomembno raziskovalno področje predstavlja tudi pravna odgovornost izobraževalnih institucij. Literatura poudarja potrebo po jasnih mehanizmih nadzora, akreditacije in sankcioniranja izvajalcev izobraževanj v primerih kršitev strokovnih standardov ali izvajanja neustreznih programov (Krasiuk, 2023; Barabanova, 2019; Bodnar in drugi, 2024). Raziskave opozarjajo, da kompleksnost izobraževalnih procesov pogosto otežuje določanje odgovornosti, predvsem na področju neformalnega izobraževanja, kjer pravni okviri niso vedno jasno določeni (Murphy, 2020). Kljub razlikam med formalnim in neformalnim izobraževanjem pa literatura poudarja njuno komplementarnost ter skupno vlogo pri razvoju kompetenc, socialni vključenosti in prilagajanju sodobnim potrebam družbe in trga dela (Keller in drugi, 2012; Romi in Schmida, 2009; Cañellas, 2005).

2.1 Globalni, evropski in slovenski izobraževalni sistemi ter vseživljenjsko učenje

Izobraževalni modeli po svetu se močno razlikujejo, saj odražajo različne kulturne, politične in ekonomske kontekste. Med glavne globalne modele sodijo evropski, ameriški in azijski sistemi, ki imajo vsak svoje značilne strukture in pristope k reformam, usmerjenim v izboljšanje učinkovitosti visokega šolstva (Ganina in drugi, 2023; Abduraxmonov, 2022). Raziskave kažejo, da ne obstaja en sam prevladujoč model izobraževanja, temveč več različnih režimov. Najuspešnejši sistemi se tako razvijajo okoli različnih načel, kot so odgovornost na podlagi testiranja (Singapur), opolnomočenje učiteljev in enakost (Finska) ter izbira šole in konkurenca (Nizozemska), kar kaže na raznolike poti do izobraževalne uspešnosti (Sasiwuttiwat in Tangkitvanich, 2019).

Mednarodna izobraževalna središča, kot so Katar, Singapur in Malezija, se osredotočajo na povezovanje razvoja talentov študentov z znanjem in inovacijami s ciljem spodbujanja nacionalnega razvoja in globalne konkurenčnosti (Knight, 2018). Na ravni srednješolskega izobraževanja se po svetu uporabljajo različni učni modeli, kot so kompetenčno usmerjeno učenje, projektno učenje, obrnjena učilnica, raziskovalno učenje, sodelovalno učenje, problemsko učenje in učenje, podprto s

tehnologijo, ki prispevajo k večji vključenosti učencev in boljšim učnim rezultatom (Suwandi in drugi, 2024).

V evropskem prostoru je pravica do izobraževanja dodatno utrjena kot temeljna pravica, vključena v nacionalne pravne rede držav članic in v Listino Evropske unije o temeljnih pravicah. Države EU poudarjajo brezplačno in dostopno izobraževanje, obvezno osnovno šolanje in LLL, pri čemer se sistemi upravljanja razlikujejo od centraliziranih do decentraliziranih modelov (Korenev in drugi, 2023; Ανδρεόου, 2017). EU si tako prizadeva za usklajevanje standardov ob hkratnem spoštovanju nacionalnih posebnosti z namenom zagotavljanja vključujočega in kakovostnega izobraževanja za vse (Korenev in drugi, 2023; Lundy, 2012).

Izobraževalni sistemi držav EU so precej raznoliki, vendar kljub razlikam sledijo skupnim načelom in okvirjem, ki jih spodbuja EU. Večina držav ima podobno osnovno strukturo, ki vključuje predšolsko vzgojo, obvezno osnovno izobraževanje, srednješolsko izobraževanje in visokošolski sistem, organiziran po bolonjskem modelu treh stopenj. Visokošolski sistemi so zaradi bolonjskega procesa precej poenoteni, kar omogoča večjo mobilnost študentov in primerljivost diplom, čeprav se razlikujejo glede financiranja. Razlike se pojavljajo predvsem v trajanju posameznih ravni, starosti vstopa v šolo in načinih usmerjanja učencev.

LLL v EU predstavlja osrednjo strategijo, usmerjeno v izboljšanje znanja, spretnosti in kompetenc skozi celotno življenjsko obdobje, z namenom podpore osebnemu razvoju, zaposljivosti in socialni vključenosti (Dehmel, 2006; Doronina, 2022). EU spodbuja celosten pristop, ki vključuje formalno, neformalno in priložnostno učenje, pri čemer poudarja dostopnost za vse skupine prebivalstva ter prilagodljivost individualnim potrebam (Tryhub, 2023).

Prek skupnih politik, priporočil in programov, kot so evropski izobraževalni prostor, Erasmus+ in Agenda spretnosti za Evropo, EU spodbuja države članice k razvoju fleksibilnih učnih poti ter priznavanju znanja ne glede na to, kje je bilo pridobljeno. Ključna povezava med LLL in certificiranjem se vzpostavlja prek EOK, ki omogoča primerljivost kvalifikacij med državami ter podpira validacijo neformalno pridobljenega znanja. V zadnjih letih EU intenzivno razvija tudi sistem mikrodokazil, ki predstavljajo krajše, ciljno usmerjene učne enote z uradnim potrdilom, pogosto povezane s konkretnimi kompetencami za trg dela. Na področju licenc je posebej

pomembna direktiva o priznavanju poklicnih kvalifikacij, ki omogoča mobilnost delovne sile znotraj EU. Na ravni EU se tako oblikuje povezan sistem, v katerem LLL vodi do pridobivanja različnih oblik dokazil, kot so certifikati, mikro dokazila in kvalifikacije, ki postajajo vse bolj prenosljiva in primerljiva.

V tem sistemu imata certificiranje in licenciranje pomembno vlogo, saj omogočata potrjevanje izobraževalnih dosežkov, pridobljenih po različnih učnih poteh, ter njihovo priznavanje na trgu dela ali v nadaljnjem izobraževanju (Tryhub, 2023). Različne politike EU spodbujajo stalno nadgrajevanje znanja in preusposabljanje prek akreditiranih izobraževalnih programov, povezanih z uradnimi certifikati ali licencami, ki so ključni za profesionalni razvoj in ohranjanje kompetenc, zlasti v reguliranih poklicih, kot je zdravstvo (Brandi in drugi, 2023; Sehlbach in drugi, 2018).

Okvir LLL v EU podpira tudi vključevanje praktičnih učnih priložnosti, ki jih zagotavljajo delodajalci in javne organizacije, ter spodbuja sodelovanje med izobraževalnimi institucijami in trgom dela (Tryhub, 2023; Ceschi in drugi, 2021).

V Sloveniji je pravica do izobraževanja ustavno zavarovana kot ena temeljnih človekovih pravic, kar določa 57. člen Ustave Republike Slovenije. Ta zagotavlja svobodo izobraževanja, obvezno in javno financirano osnovno šolanje ter državi nalaga, da ustvarja pogoje za pridobitev ustrezne izobrazbe. Takšna ureditev pomeni, da pravica vključuje konkretne obveznosti države glede dostopnosti, financiranja in organizacije izobraževalnega sistema, pri čemer je »pravica do brezplačnega izobraževanja zapisana v ustavi; osnovno izobraževanje pa je obvezno in javno financirano« (Eurydice, 2025). V znanstveni literaturi ima ta pravica poseben pomen, saj predstavlja pogoj za uresničevanje drugih človekovih pravic ter prispeva k razvoju demokratične in socialno vključujoče družbe (Šimenc in Kodelja, 2020).

Slovenski izobraževalni sistem temelji na konceptu javne službe, v okviru katere država deluje kot financer, regulator in nadzornik kakovosti, hkrati pa dopušča tudi zasebne izobraževalne institucije pod določenimi pogoji. Sistem je strukturiran kot celovita vertikalna, ki obsega predšolsko vzgojo, osnovnošolsko, srednješolsko in visokošolsko izobraževanje. Po obvezno zaključeni osnovni šoli se učenci vključijo v različne oblike srednješolskega izobraževanja, kot so gimnazije, strokovne in poklicne šole, ki se razlikujejo po trajanju in usmeritvi ter omogočajo bodisi nadaljevanje študija bodisi neposreden vstop na trg dela. Visokošolski sistem

vključuje univerze, fakultete in visoke strokovne šole ter je organiziran po bolonjskem sistemu v treh stopnjah. Sistem temelji na načelih dostopnosti, enakih možnosti, kakovosti in LLL, pri čemer država zagotavlja javno mrežo izobraževalnih institucij in nadzor nad standardi izobraževanja.

V Sloveniji je vseživljenjsko izobraževanje sistemsko umeščeno na področje izobraževanja odraslih in temelji na vključevanju formalnih, neformalnih ter priložnostnih oblik učenja, pri čemer država spodbuja stalno nadgrajevanje znanja zaradi večje zaposljivosti in družbene vključenosti. Zgodovinski razvoj vseživljenjskega izobraževanja v Sloveniji poudarja pomen neprekinjenega učenja od otroštva do odraslosti, kar odraža kulturno vrednost, pripisano stalnemu izobraževanju (European Commission, 2022).

LLL je ključno za prilagajanje družbenim in ekonomskim spremembam, vključno s staranjem prebivalstva in spreminjajočimi se zahtevami trga dela, pri čemer številne odrasle motivira želja po pridobivanju dodatnega znanja ali ohranjanju zaposlitve (Novak in drugi, 2015; Sirca in drugi, 2008). Kljub izzivom, kot so tradicionalne strukture visokega šolstva in omejena udeležba v formalnem stalnem strokovnem izpopolnjevanju, ima neformalno učenje pomembno vlogo pri profesionalnem razvoju (Sirca in Sulcic, 2005; Kolnik, 2010).

LLL v Sloveniji je podprto z nacionalnim ogrođjem kvalifikacij, ki je usklajeno z EOK, z namenom povečanja preglednosti, priznavanja in usklajenosti kvalifikacij ter s tem olajševanja vseživljenjskega izobraževanja in usposabljanja (Mikulec in drugi, 2021). Slovenske visokošolske institucije vse bolj prepoznavajo pomen priznavanja predhodnega neformalnega in izkustvenega učenja za podporo LLL, pri čemer deležniki zagovarjajo pravičen in fleksibilen sistem, razvit v sodelovanju z delodajalci in izobraževalnimi ustanovami (Omerzel in drugi, 2008; Sirca in drugi, 2008).

Ključna povezava med LLL in formalnim priznavanjem kompetenc se vzpostavlja prek sistema NPK, ki posameznikom omogoča, da tudi zunaj formalnega izobraževanja pridobljena znanja in delovne izkušnje pretvorijo v javno veljaven certifikat. Postopek temelji na preverjanju kompetenc pred strokovno komisijo, pri čemer formalno usposabljanje ni vedno nujen pogoj, saj se lahko priznava že obstoječe znanje, pridobljeno v praksi.

Poleg certifikatov je vseživljenjsko izobraževanje tesno povezano tudi s sistemom licenc v reguliranih poklicih, kjer zakonodaja zahteva ne le ustrezno izobrazbo in strokovni izpit, temveč tudi stalno strokovno izpopolnjevanje kot pogoj za ohranjanje pravice do opravljanja poklica. Tako slovenski sistem vzpostavlja okvir, v katerem se učenje skozi življenje neposredno povezuje z validacijo znanja, pridobivanjem certifikatov in licenc ter s tem z večjo mobilnostjo in konkurenčnostjo posameznika na trgu dela.

2.2 Pravni okvir certificiranja in licenciranja v Evropski uniji in Sloveniji

Pravna podlaga za podeljevanje certifikatov in licenc v EU temelji na kombinaciji evropskih direktiv, priporočil ter nacionalnih ureditev držav članic, ki skupaj urejajo priznavanje kvalifikacij, kompetenc in pravico do opravljanja poklicev. Na ravni EU je ključen pravni akt Direktiva 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij, ki določa pogoje za opravljanje reguliranih poklicev in omogoča mobilnost strokovnjakov med državami članicami (European Parliament in Council, 2005). Dopolnjuje jo tudi EOK, ki sicer ni pravno zavezujoče, vendar deluje kot referenčni okvir za primerljivost kvalifikacij in certifikatov med državami (European Commission, 2017). Poleg tega EU prek priporočil, kot je Priporočilo Sveta o validaciji neformalnega in priložnostnega učenja, spodbuja države članice k vzpostavitvi sistemov za priznavanje kompetenc, pridobljenih zunaj formalnega izobraževanja (Council of the EU, 2012).

Pomemben del evropskega sistema predstavljajo tudi postopki za pridobitev, vzdrževanje in obnovo licenc ter certifikatov, ki pogosto vključujejo obvezno stalno strokovno izpopolnjevanje (CME/CPD), kar omogoča ohranjanje strokovnih kompetenc in veljavnosti dovoljenj za opravljanje poklica (Salkhinashvili in Chitanava, 2026). Tako EU povezuje nacionalne predpise z evropskimi smernicami in mednarodnimi standardi, s čimer zagotavlja kakovost, varnost in zaupanje v sistem podeljevanja certifikatov in licenc po opravljenem izobraževanju.

V Sloveniji je področje izobraževanja urejeno s sistemom sektorskih zakonov, ki skupaj oblikujejo celovit pravni okvir za izvajanje izobraževalnih programov, podeljevanje kvalifikacij ter posredno tudi certifikatov in licenc. Temeljni zakon na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja je Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI-1), ki ureja organizacijo, izvajanje in cilje

izobraževanja za pridobitev nižje poklicne, srednje poklicne ter srednje strokovne izobrazbe, hkrati pa vključuje tudi izpopolnjevanje po pridobljeni izobrazbi in usposabljanja, ki niso zajeta v sistem NPK. Njegov osnovni namen je zagotavljanje znanja, spretnosti in poklicnih kompetenc, potrebnih za opravljanje konkretnega poklica ter za nadaljnje izobraževanje, pri čemer posebej poudarja povezovanje izobraževanja z delovnim okoljem in gospodarstvom. Zakon določa tudi cilje, kot so spodbujanje LLL, razvoj podjetnosti, prilagodljivosti in zaposljivosti posameznika ter vključevanje v evropski prostor dela.

Pomembno področje LLL ureja tudi Zakon o izobraževanju odraslih (ZIO-1), ki določa vsebino javnoveljavnih in neformalnih izobraževalnih programov za odrasle (17. in 21. člen ZIO-1). Ključno pravno podlago za certificiranje predstavlja Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (ZNPK), ki omogoča preverjanje in potrjevanje kompetenc ter izdajo javno veljavnih certifikatov na podlagi neformalno in priložnostno pridobljenega znanja. Na visokošolski ravni Zakon o visokem šolstvu (ZVis-1) ureja akreditacijo študijskih programov in podeljevanje diplom kot javno veljavnih kvalifikacij, medtem ko sistem kakovosti dodatno opredeljuje zakon, ki ureja delovanje NAKVIS, odgovorne za akreditacije in evalvacije. Skupaj ti sektorski zakoni vzpostavljajo povezan sistem, v katerem se izobraževanje na različnih ravneh neposredno povezuje s priznavanjem znanja, pridobivanjem kvalifikacij ter nadaljnjim certificiranjem in licenciranjem v posameznih poklicih.

Na področju licenciranja reguliranih poklicev v Sloveniji veljajo tudi posebni sektorski zakoni, na primer za zdravstvo, izobraževanje, arhitekturo in pravo, ki določajo pogoje za pridobitev in podaljševanje licenc, pogosto skupaj z obveznim stalnim strokovnim izpopolnjevanjem. Ti nacionalni sistemi so usklajeni z evropsko zakonodajo, zlasti z Direktivo 2005/36/ES oziroma njenimi poznejšimi spremembami, vključno z Direktivo 55/2013/EU o priznavanju poklicnih kvalifikacij, kar omogoča medsebojno priznavanje licenc znotraj EU in večjo mobilnost strokovnjakov med državami članicami (Perović in Komotar, 2020). EOK služi kot orodje za usklajevanje in primerljivost kvalifikacij med državami članicami ter spodbuja transparentnost in prenosljivost certifikatov (Mikulec in drugi, 2021).

2.3 Zagotavljanje kakovosti v izobraževanju

Na ravni Evrope se sistemi zagotavljanja kakovosti med državami in disciplinami precej razlikujejo, pri čemer ostajajo izzivi pri zagotavljanju enotnih standardov, zlasti glede kliničnega usposabljanja in učnih izidov. To kaže na stalna prizadevanja za harmonizacijo akreditacijskih procesov ob hkratnem ohranjanju strokovne usposobljenosti (Bryce in drugi, 2024).

Kakovost akreditiranih izobraževalnih programov v EU temelji na večnivojskem sistemu zagotavljanja kakovosti, ki združuje institucionalno odgovornost, nacionalne agencije in skupne evropske standarde. Na ravni EU je ključen okvir ESG, ki vzpostavlja skupna merila za notranje in zunanje zagotavljanje kakovosti ter spodbuja razvoj kulture kakovosti v visokošolskih institucijah (European Commission, 2025). Pomembno vlogo imajo tudi organizacije, kot sta ENQA in EQAR, ki prispevata k transparentnosti, mednarodni primerljivosti in zaupanju v akreditacijske postopke med državami (ENQA, 2024). Kakovost akreditiranih programov v EU se tako zagotavlja s kombinacijo samoevalvacij, zunanjih evalvacij in stalnega izboljševanja, kar omogoča večjo mobilnost študentov ter priznavanje kvalifikacij v evropskem prostoru. Postopki akreditacije se razvijajo v smeri večje odgovornosti institucij za zagotavljanje kakovosti, vendar popolna usklajenost s širšimi evropskimi praksami še vedno ni dokončno vzpostavljena (Komotar, 2021).

V Sloveniji je evropski okvir zagotavljanja kakovosti implementiran prek delovanja NAKVIS, ki izvaja akreditacije študijskih programov in institucij ter preverja njihovo skladnost z nacionalnimi in evropskimi standardi. Sistem temelji na povezavi notranjega zagotavljanja kakovosti, na primer samoevalvacijskih poročil in komisij za kakovost, ter zunanjega preverjanja, pri čemer se presojajo učni izidi, ustreznost programov, kadrovski pogoji in raziskovalna dejavnost (Eurydice, 2023). Slovenija je s tem sistemom usklajena z evropskimi smernicami ESG in vključena v mednarodne registre kakovosti, kar zagotavlja legitimnost in primerljivost njenih akreditiranih programov (Eurydice, 2023).

Slovenske visokošolske institucije izvajajo akreditacijske sisteme, ki poudarjajo samoevalvacijo in notranje spremljanje kakovosti z namenom izboljševanja študijskih programov, ne zgolj formalnega izpolnjevanja zahtev. Kljub temu ostajajo pomisleki, da akreditacija včasih deluje bolj kot licenčni mehanizem kot dejansko

orodje za zagotavljanje kakovosti (Georgieva, 2015). Slovenske institucije vse pogosteje pridobivajo tudi mednarodne akreditacije za povečanje globalne prepoznavnosti, vendar večje število akreditacij ne pomeni nujno večje internacionalizacije ali višje kakovosti izobraževanja (Komotar, 2021). Primeri iz posameznih področij, kot je farmacevtsko izobraževanje v Sloveniji, kažejo na strateško prenovu učnih načrtov in sodelovanje v skladu z evropskimi kompetenčnimi zahtevami, kar omogoča usklajevanje z nacionalnimi potrebami trga dela in standardi EU ter odraža visoko kakovost razvoja programov (Maver in drugi, 2025).

2.4 Vloga izobraževalnih institucij

Izobraževalne institucije v EU, ki podeljujejo certifikate in licence, nosijo ključno odgovornost za zagotavljanje kakovosti, transparentnosti in legitimnosti svojih programov prek vzpostavljenih sistemov zagotavljanja kakovosti in akreditacije. Institucije morajo delovati v skladu z nacionalnimi ogroddi kvalifikacij, ki so usklajena z EOK, kar omogoča večjo preglednost, primerljivost in priznavanje kvalifikacij ter podpira LLL (Mikulec, 2021). Procesi licenciranja in certificiranja, zlasti v reguliranih poklicih, kot je zdravstvo, predstavljajo pomemben pravni mehanizem za zagotavljanje minimalne strokovne usposobljenosti in varnosti uporabnikov storitev. Ti procesi vključujejo kombinacijo licenciranja, certificiranja, stalnega strokovnega izpopolnjevanja in upravnega nadzora (Salkhinashvili in Chitanava, 2026).

Na ravni EU sisteme zagotavljanja kakovosti pogosto nadzirajo nacionalne agencije, ne zgolj strokovna telesa, kar odraža precejšnjo raznolikost standardov in praks med državami članicami. To pomeni, da morajo institucije hkrati upoštevati nacionalne predpise in evropske direktive o vzajemnem priznavanju kvalifikacij, kar dodatno poudarja kompleksnost sistema (Bryce in drugi, 2024; Scarica in drugi, 2022). Institucije torej niso odgovorne le za podeljevanje kvalifikacij, temveč tudi za stalno spremljanje učinkovitosti programov, njihovo usklajenost s potrebami trga dela ter spoštovanje pravnih in etičnih standardov. Le na ta način lahko ohranjajo zaupanje javnosti in zagotavljajo relevantnost izobraževanja v sodobni družbi (Zupancič, 2020; Grytsay, 2019).

V Sloveniji so reforme v zadnjih letih okrepile odgovornost institucij za kakovost, pri čemer akreditacija deluje tako kot instrument usmerjanja nacionalnih politik kot tudi kot mehanizem razvoja institucionalne kulture kakovosti (Komotar, 2021). V Sloveniji lahko izobraževanja, ki vodijo do kvalifikacij, certifikatov ali predstavljajo del LLL, izvajajo različne institucije, pri čemer je njihova vloga odvisna od vrste programa in pravne podlage. Ključni izvajalci formalnega izobraževanja so javni in zasebni vzgojno-izobraževalni zavodi, kot so osnovne in srednje šole ter visokošolske institucije, ki izvajajo akreditirane programe in podeljujejo javno veljavne listine v skladu z ZVis-1 in drugimi sektorskimi predpisi.

Na področju izobraževanja odraslih imajo pomembno vlogo ljudske univerze, izobraževalni centri in druge organizacije za izobraževanje odraslih, ki morajo za izvajanje javno veljavnih programov izpolnjevati pogoje, določene z ZIO-1. Posebno kategorijo predstavljajo izvajalci postopkov certificiranja, predvsem v okviru sistema NPK, kjer lahko postopke preverjanja in potrjevanja kompetenc izvajajo pooblaščen organizacije, ki izpolnjujejo kadrovske, materialne in strokovne pogoje ter so vpisane v ustrezne registre.

Poleg tega lahko različna strokovna združenja, zbornice in regulirane institucije izvajajo specializirana usposabljanja ter podeljujejo licence ali strokovna potrdila, kadar jim to omogoča področna zakonodaja. Pomembno vlogo imajo tudi zasebni ponudniki izobraževanj in podjetja, ki izvajajo neformalna usposabljanja, pogosto v sodelovanju z državo ali v okviru evropsko financiranih projektov, pri čemer lahko njihovi programi vodijo do certifikatov, če so ustrezno verificirani ali vključeni v nacionalne sisteme kvalifikacij. Tako slovenski sistem omogoča razmeroma širok nabor izvajalcev, vendar pod pogojem, da ti izpolnjujejo predpisane standarde kakovosti in so vključeni v ustrezne akreditacijske ali verifikacijske postopke, kar zagotavlja zanesljivost in javno veljavnost pridobljenih kvalifikacij (Center RS za poklicno izobraževanje, b. d.).

Poleg formalnega izobraževanja obstajajo tudi neformalne izobraževalne institucije, ki ponujajo organizirane tečaje ali programe usposabljanja zunaj formalnega sistema. Ti programi pogosto vodijo do potrdil o udeležbi, vendar ta praviloma nimajo enake uradne veljave kot formalne kvalifikacije (Janik, 2016; Staboulis, 2020).

2.5 Veljavnost in teža certifikatov na trgu dela

Veljava oziroma teža certifikatov, pridobljenih z izobraževanji v Sloveniji in širše v EU, je odvisna od njihove pravne podlage, stopnje standardizacije ter prepoznavnosti na trgu dela. Najvišjo formalno veljavo imajo certifikati, umeščeni v nacionalne ali evropske kvalifikacijske okvire, kot so NPK, saj predstavljajo javno veljavno dokazilo o kompetencah, ki je primerljivo z drugimi kvalifikacijami in povezano z EOK (European Commission, 2017). Takšni certifikati imajo praviloma večjo težo pri zaposlovanju, zlasti v poklicih, kjer formalna kvalifikacija ni nujno vezana na klasično izobrazbo, temveč na dokazljive kompetence.

Nižjo, vendar še vedno pomembno težo imajo sektorski in industrijski certifikati, na primer certifikati s področja informacijske tehnologije ali varnosti pri delu, katerih vrednost je odvisna predvsem od prepoznavnosti izdajatelja in potreb trga dela. Nasprotno pa imajo certifikati, pridobljeni v okviru neformalnih izobraževanj brez akreditacije ali javne veljavnosti, omejeno pravno težo in so pogosto odvisni predvsem od ugleda izvajalca ter subjektivne presoje delodajalcev.

Na ravni EU se pomen certifikatov dodatno krepi z razvojem mikrodokazil, ki omogočajo bolj fleksibilno in ciljno usmerjeno potrjevanje znanj, pridobljenih skozi LLL, ter njihovo večjo prenosljivost med državami in sektorji (European Commission, 2022). Kljub temu ostaja ključno dejstvo, da teža certifikata na trgu dela ni zgolj pravna kategorija, temveč kombinacija formalne priznanosti, dejanske uporabnosti znanja in zaupanja delodajalcev.

Veljavnost in teža certifikatov na trgu dela sta odvisni tudi od njihovega prepoznavanja s strani delodajalcev in regulativnih organov, kar vpliva na zaupanje v pridobljene kompetence. Formalno priznanje certifikatov, zlasti tujih kvalifikacij, pomembno izboljša zaposlitvene možnosti in plače, saj zmanjšuje negotovost delodajalcev glede usposobljenosti kandidatov (Brücker in drugi, 2020; Damelang in drugi, 2019). Certifikati služijo kot signal delodajalcem o specifičnih veščinah in znanju, kar lahko zmanjša informacijske ovire pri zaposlovanju, zlasti pri manj izkušenih ali novih delavcih (Bai in drugi, 2025; Kässi in Lehdonvirta, 2019; Athey in Palikot, 2024). Vrednost certifikatov je večja, če so povezani z industrijskimi standardi in če obstajajo formalne povezave med izobraževalnimi programi in delodajalci (Clement in drugi, 2026). Prav tako je pomembno, da certifikati ustrezajo

lokalnim potrebam trga dela, saj se njihova uporabnost razlikuje glede na panogo in regijo (Xu in Trimble, 2016; Dalton in drugi, 2021). Na drugi strani lahko pomanjkanje strogega preverjanja ali prevelika dostopnost certifikatov zmanjša njihovo kredibilnost in vpliv na plače ter zaposljivost (Bai in drugi, 2025).

Certifikati, pridobljeni z izobraževanji, imajo na trgu dela običajno pozitiven vpliv na zaposljivost in zaslužke, vendar je njihova vrednost odvisna od vrste certifikata, področja študija in trajanja programa. Delodajalci cenijo dodatne certifikate in usposabljanja kot dokaz dodatnih kompetenc in praktičnih izkušenj, kar povečuje konkurenčnost kandidatov na trgu dela (Bartosik in Wiścicka, 2021). V primerjavi z nepopolno izobrazbo certifikati povečujejo verjetnost zaposlitve in zmanjšujejo tveganje za brezposelnost, medtem ko višje stopnje izobrazbe praviloma prinašajo boljše plače in stabilnejšo zaposlitev (Minaya in Scott-Clayton, 2020; Minaya in Scott-Clayton, 2017).

Najbolj priznani certifikati na trgu dela so pogosto povezani s specifičnimi poklicnimi področji in industrijami, kjer delodajalci iščejo potrjene kompetence. V zdravstvenem sektorju so zelo priznani certifikati in licence, povezani z reguliranimi zdravstvenimi poklici, medtem ko formalno priznavanje tujih kvalifikacij pomembno prispeva k izboljšanju zaposlitvenih možnosti in plač priseljencev (Brücker in drugi, 2020). Pomemben konkurenčni dejavnik na trgu dela so tudi certifikati znanja tujih jezikov, saj jih priznavajo izobraževalne ustanove in delodajalci po svetu (Babaniyazova, 2022). Skupno so torej najbolj priznani tisti certifikati, ki jih delodajalci aktivno zahtevajo v določenih panogah in so hkrati pravno ali strokovno prepoznani.

2.6 Odgovornost in izzivi formalnega ter neformalnega izobraževanja

Odgovornost institucij, ki izvajajo izobraževanja v Sloveniji, je določena s kombinacijo javnopravnih obveznosti, civilnopravne odgovornosti in nadzornih mehanizmov, ki zagotavljajo kakovost in zakonitost izobraževalnih programov. Izvajalci javno veljavnih programov so dolžni delovati v skladu z veljavno zakonodajo, akreditacijskimi pogoji in strokovnimi standardi, ki jih določajo sektorski zakoni, kot so ZOFVI, ZVis in ZIO-1, pri čemer nadzor nad zakonitostjo in kakovostjo izvajajo pristojni organi, na primer inšpekcija in NAKVIS. Če izobraževalna institucija izvaja programe, ki niso skladni z zakonodajo ali

akreditacijskimi pogoji, lahko sledijo upravni ukrepi, kot so odvzem akreditacije, prepoved izvajanja programa ali izbris iz registra izvajalcev.

Izobraževalne institucije, ki izvajajo neformalna izobraževanja, nosijo pravno in moralno odgovornost za posredovanje znanja, ki mora biti veljavno in skladno z zakonodajo. Če posredujejo neveljavno ali napačno znanje, lahko nastopijo različne oblike pravne odgovornosti, vključno s civilno, disciplinsko, upravno ali celo kazensko odgovornostjo, odvisno od narave škode in kršitve (Kostyuchenko, 2021; Krasiuk, 2023). V primeru povzročene škode zaradi neustreznega izobraževanja lahko institucije odgovarjajo tudi za posledice na ravni varnosti in zaupanja v izobraževalni sistem, kar je še posebej pomembno v kontekstu neformalnega izobraževanja, kjer so standardi pogosto manj strogi (Audia in drugi, 2024; Thoif in drugi, 2020). V praksi se pojavljajo tudi omejitve pravne regulacije in težave pri uveljavljanju odgovornosti zaradi kompleksnosti izobraževalnih procesov in profesionalne diskrecije (Murphy, 2020). Zato je nujno razvijati jasnejše mehanizme nadzora in sankcioniranja ter izboljšati zakonodajno podlago za zagotavljanje kakovosti in varnosti v vseh oblikah izobraževanja (Barabanova, 2019; Bodnar in drugi, 2024; Krasiuk, 2023).

Kritike formalnega izobraževanja pogosto izpostavljajo njegovo rigidnost, počasno prilagajanje družbenim in tehnološkim spremembam ter osredotočenost na prenos znanja, ki ne ustreza vedno potrebam trga dela ali posameznikov (Ntsanwisi, 2025; Efimova in drugi, 2019). Formalni sistem je kritiziran zaradi ohranjanja družbene stratifikacije in prenašanja kulturnega kapitala, medtem ko se neformalno izobraževanje pogosto razume kot prostor za eksperimentiranje z učnimi metodami (Keller in Dror, 1995).

Po drugi strani neformalno izobraževanje ponuja večjo fleksibilnost, možnost eksperimentiranja s pedagoškimi pristopi in vključevanja različnih družbenih skupin. Kljub tem prednostim pa se sooča z več pomembnimi izzivi, kot so pomanjkanje strokovne usposobljenosti mentorjev, nezadostna pravna regulacija in težave pri priznavanju pridobljenih kompetenc (Kicherova in Trifonova, 2024; Kicherova in Trifonova, 2023). Neformalni sistemi so pogosto kritizirani tudi zaradi pomanjkanja standardizacije in varnosti udeležencev, kar lahko vodi do tveganj za kakovost in zanesljivost izobraževanja (Kicherova in Trifonova, 2024).

Neformalno izobraževanje se tako sooča s številnimi sistemskimi omejitvami, med katerimi posebej izstopajo omejeno pravno priznanje in pomanjkljivi regulativni okviri, kar otežuje njegovo povezovanje s formalnimi izobraževalnimi sistemi ter vpliva na priznavanje pridobljenih znanj in spretnosti (Mosfeka, 2025; Kicherova in Trifonova, 2024). Družbene in ekonomske ovire, kot so revščina, negotovost in nizka vključenost skupnosti, dodatno omejujejo dostopnost in trajnost pobud neformalnega izobraževanja (Almeida in Morais, 2024; Haque in drugi, 2025; Mosfeka, 2025). Raznolikost in razdrobljenost ponudnikov neformalnega izobraževanja še dodatno otežujeta nadzor in zagotavljanje kakovosti, zato je potrebna boljša koordinacija med deležniki (Pamungkas, 2023; Suherman, 2024).

Kljub navedenim kritikam in izzivom pa obstaja splošen konsenz o komplementarnosti formalnega in neformalnega izobraževanja. Neformalno izobraževanje pogosto deluje kot prostor za inovacije in prilagoditve, ki jih formalni sistem pozneje lahko prevzame, hkrati pa ima pomembno vlogo pri spodbujanju socialne vključenosti, razvoju poklicnih kompetenc ter zapolnjevanju vrzeli, ki jih formalni izobraževalni sistemi ne pokrivajo (Keller in drugi, 2012; Cañellas, 2005; Kicherova in Trifonova, 2023; Romi in Schmida, 2009).

2.7 Izobraževanje, certificiranje in licenciranje na področju davčnega svetovanja

Davčno svetovanje predstavlja specializirano strokovno dejavnost, katere pomen se v sodobnem poslovnem okolju nenehno povečuje. Zaradi pogostih sprememb davčne zakonodaje, globalizacije poslovanja in vse večje kompleksnosti davčnih sistemov postaja potreba po strokovno usposobljenih davčnih svetovalcih vedno izrazitejša. Posamezniki in podjetja se pri izpolnjevanju davčnih obveznosti pogosto srečujejo s kompleksnimi pravnimi in finančnimi vprašanji, zato ima kakovostno davčno svetovanje pomembno vlogo pri zagotavljanju pravne varnosti, davčne skladnosti in učinkovitega poslovanja (Stradovnik, 2019).

Davčni svetovalci danes delujejo kot strokovni posredniki med davčnimi zavezanci in državo. Njihova naloga ni zgolj priprava davčnih obračunov, temveč tudi svetovanje pri davčnem načrtovanju, spremljanje zakonodajnih sprememb, opozarjanje na davčna tveganja in pomoč pri pravilni uporabi davčnih predpisov. Zaradi velike odgovornosti, ki jo imajo pri svojem delu, se v številnih državah

pojavlja potreba po oblikovanju standardov strokovne usposobljenosti, certificiranja in licenciranja davčnih svetovalcev.

Na ravni EU področje davčnega svetovanja ni enotno urejeno. Posamezne države članice imajo različne sisteme regulacije poklica davčnega svetovalca – od strogo reguliranih sistemov z obveznimi strokovnimi izpiti, licencami in članstvom v poklicnih zbornicah do popolnoma liberaliziranih ureditev, kjer posebni pogoji za opravljanje dejavnosti niso predpisani (European Parliament, 2024). Med države z bolj reguliranim sistemom sodijo predvsem Nemčija, Avstrija, Poljska in Češka, kjer je naziv davčnega svetovalca zakonsko zaščiten, opravljanje dejavnosti pa je vezano na pridobitev licence oziroma uspešno opravljen strokovni izpit. Poleg formalne izobrazbe je praviloma zahtevano tudi redno strokovno izpopolnjevanje ter spoštovanje poklicnih in etičnih standardov.

Nasprotno pa v številnih evropskih državah, med njimi tudi v Sloveniji, področje davčnega svetovanja ni celovito zakonsko regulirano. Dejavnost lahko opravljajo različni strokovnjaki, najpogosteje računovodje, pravniki, revizorji in poslovni svetovalci, pri čemer formalni pogoji za opravljanje dejavnosti niso enotno določeni. Posledično imajo pomembno vlogo pri zagotavljanju strokovnih standardov poklicna združenja, izobraževalne institucije in strokovne organizacije, ki izvajajo izobraževanja, certificiranja in strokovna usposabljanja.

V Sloveniji pomembno vlogo na področju strokovnega izobraževanja opravljajo organizacije, kot so Davčno izobraževalni inštitut (DIZI), Davčno svetovalna zbornica Slovenije (DSZS), Slovenski inštitut za revizijo in Zbornica davčnih svetovalcev Slovenije (ZDSS). Te institucije izvajajo strokovna izobraževanja, seminarje, kongrese in certificirane programe, namenjene strokovnemu izpopolnjevanju davčnih svetovalcev, računovodij in drugih strokovnjakov s področja davkov. Poseben pomen imajo tudi različni strokovni nazivi, licence in certifikati, ki predstavljajo dokaz dodatne strokovne usposobljenosti ter prispevajo k večjemu zaupanju uporabnikov storitev.

Pomemben element razvoja stroke predstavlja LLL, saj davčna zakonodaja zaradi hitrih sprememb zahteva stalno posodabljanje znanja. V številnih državah je redno strokovno izobraževanje celo pogoj za ohranitev licence oziroma pravice do opravljanja poklica. Tudi v Sloveniji strokovna združenja in izobraževalne institucije

spodbujajo kontinuirano strokovno usposabljanje prek seminarjev, strokovnih srečanj, webinarjev in certificiranih programov.

Posebno mesto na področju davčnih izobraževanj v Sloveniji zavzema DIZI, ki deluje kot ena izmed pomembnejših strokovnih institucij na področju davčnega izobraževanja. Organizira strokovne seminarje, konference, kongrese in druga usposabljanja, namenjena davčnim svetovalcem, računovodjem, podjetnikom in širši strokovni javnosti. V okviru svojega delovanja DIZI izvaja tudi Davčno akademijo Ivana Simiča, eno najbolj prepoznavnih strokovnih izobraževanj s področja davčnega svetovanja v Sloveniji, ki udeležencem omogoča poglobljeno razumevanje davčne zakonodaje, davčnih postopkov in praktičnih vidikov poslovanja. Program je usmerjen v povezovanje teorije s konkretnimi primeri iz prakse in predstavlja pomembno pripravo na opravljanje strokovnega izpita za pridobitev naziva davčni svetoalec pri DSZS. Za pristop k izpitu morajo kandidati poleg ustrezne izobrazbe izpolnjevati tudi pogoj najmanj treh let delovnih izkušenj na področju davkov, revizije ali računovodstva, kar dodatno zagotavlja visoko raven strokovnosti bodočih davčnih svetovalcev. Podeljevanje certifikatov in strokovnih nazivov tako predstavlja pomembno potrditev kompetenc, izkušenj in profesionalnih standardov na področju davčnega svetovanja. Pri svojem delovanju DIZI sodeluje tudi s podjetjem Simič & partnerji, d. o. o., ki s strokovnimi dogodki in davčnimi kongresi pomembno prispeva k povezovanju strokovne javnosti ter razvoju davčne stroke v Sloveniji.

Kljub temu da certifikati in licence v Sloveniji praviloma nimajo enake pravne veljave kot v strogo reguliranih sistemih, imajo pomembno profesionalno in tržno vrednost. Predstavljajo dokaz dodatnega strokovnega znanja, povečujejo zaupanje strank in izboljšujejo konkurenčnost posameznikov na trgu dela. Hkrati pa se v strokovni javnosti vse pogostejše pojavljajo razprave o potrebi po večji regulaciji področja davčnega svetovanja, uvedbi enotnih standardov strokovne usposobljenosti in vzpostavitvi učinkovitejšega sistema nadzora nad opravljanjem dejavnosti.

3 Raziskava

V raziskavi je bila uporabljena metoda polstrukturiranega intervjuja. Gre za kvalitativno raziskovalno metodo, ki omogoča pridobivanje poglobljenih informacij ter boljše razumevanje stališč in izkušenj intervjuvancev. Prednost

polstrukturiranega intervjuja je predvsem v tem, da raziskovalcu omogoča pripravo osnovnih vprašanj, hkrati pa dopušča dodatna podvprašanja in prilagajanje pogovora glede na odgovore sogovornika.

Metoda intervjuja je bila izbrana zato, ker omogoča neposreden vpogled v delovanje organizacije, ki izvaja strokovna izobraževanja, in boljše razumevanje pomena izobraževanj za razvoj davčne stroke. S pomočjo intervjujev je mogoče pridobiti informacije, ki jih zgolj s pregledom literature ali kvantitativnimi metodami ne bi bilo mogoče zaznati.

Raziskava je bila izvedena z izvedbo intervjujev z osebami, ki imajo neposreden vpogled v področje davčnih izobraževanj z različnih vidikov. Najprej smo intervjuvali mag. Ivana Simiča, slovenskega davčnega svetovalca in ustanovitelja podjetja Simič & partnerji, d. o. o., ter Petro Zidar, ki pri DIZI organizira in pripravlja strokovna izobraževanja. Na ta način smo pridobili vpogled v mnenje oseb, ki izobraževanja soustvarjajo in izvajajo. V nadaljevanju smo izvedli intervju še z mag. Tanjo Kaltnekar, vodjo davčnega oddelka pri Simič & partnerji, d. o. o., ter mag. Nevenko Simič Mićunović, davčno svetovalko pri istem podjetju, kot udeleženkama izobraževanj DIZI in drugih strokovnih izobraževanj s področja davčnega svetovanja. Intervjuvanki sta predstavili svoj pogled z vidika uporabnic oziroma udeleženk davčnih izobraževanj.

Namen raziskave je proučiti pomen strokovnih izobraževanj na področju davčnega svetovanja ter analizirati njihovo vlogo pri razvoju strokovnih kompetenc, spremljanju zakonodajnih sprememb in profesionalizaciji davčne stroke v Sloveniji. Raziskava se osredotoča predvsem na področje davčnih izobraževanj, ki jih izvajajo DIZI ter strokovni partnerji, med katerimi pomembno vlogo zavzema podjetje Simič & partnerji, d. o. o.

Cilj raziskave je ugotoviti, kako strokovna javnost ocenjuje pomen davčnih izobraževanj, kakšna je kakovost obstoječih programov, katere izboljšave bi bile potrebne ter kakšno vlogo imajo certifikati, licence in morebitna zakonska ureditev poklica davčnega svetovalca. Poseben poudarek je namenjen vprašanju LLL in regulacije davčne stroke v Sloveniji.

Raziskava temelji na kvalitativnem raziskovalnem pristopu, saj omogoča poglobljen vpogled v mnenja, izkušnje in stališča posameznikov, ki delujejo na področju davčnega svetovanja in davčnih izobraževanj.

3.1 Raziskovalna vprašanja

Raziskava temelji na naslednjih raziskovalnih vprašanjih:

RV1: Kako pomembno je stalno strokovno izobraževanje na področju davčnega svetovanja?

RV2: Kako strokovna javnost ocenjuje kakovost in učinkovitost obstoječih davčnih izobraževanj?

RV3: Katere izboljšave bi bile potrebne na področju davčnih izobraževanj?

RV4: Kakšno je mnenje strokovne javnosti glede zakonske ureditve poklica davčnega svetovalca?

RV5: Kakšno vlogo imajo certifikati, licence in strokovni nazivi na trgu dela?

3.2 Zapis intervjuja – mag. Ivan Simič

Kako ocenjujete pomen stalnega strokovnega izobraževanja za delo davčnega svetovalca?

I. Simič: *»Po mojem mnenju je stalno strokovno izobraževanje za davčne svetovalce zelo pomembno. Večina davčnih svetovalcev se redno udeležuje različnih izobraževanj, čeprav pri nas ni formalnih zahtev glede licenc ali zbiranja točk. Osebn nisem zagovornik sistema, kjer bi bilo izobraževanje obvezno zgolj zaradi formalnosti, saj se pogosto zgodi, da ljudje pridejo samo zaradi podpisa prisotnosti, dejanskega interesa za vsebino pa ni. Menim, da mora imeti vsak davčni svetoalec predvsem notranjo odgovornost do svojega znanja in stroke. Pomembno je, da se samostojno izobražuje, spremlja novosti, bere strokovno literaturo ter se udeležuje izobraževanj, kjer lahko pridobi nova znanja in izmenja izkušnje s kolegi. Davčna zakonodaja se sicer pogosto ne spreminja povsem bistveno, vendar se redno dopolnjujejo posamezne določbe, spreminjajo se razlage in praksa. Zato je pomembno, da strokovnjaki ostajajo na tekočem z novostmi, saj se*

lahko sicer hitro zgodi, da kdo določene spremembe ne zazna pravočasno. Prav zato menim, da je strokovno izobraževanje ključnega pomena za kakovostno opravljanje dela davčnega svetovalca.»

Katere kompetence po vašem mnenju davčni strokovnjaki najpogosteje razvijajo skozi dodatna izobraževanja?

I. Simič: *»Poleg strokovnega znanja davčni strokovnjaki skozi dodatna izobraževanja razvijajo predvsem praktične izkušnje, sposobnost presojanja in boljši občutek za delo s strankami. Ni dovolj le poznavanje zakonodaje – pomembno je tudi, da zna svetovalec oceniti situacijo, prepoznati morebitna tveganja in razumeti, kdaj stranka vseh informacij morda ne predstavi povsem pravilno ali popolno. Pomemben del izobraževanj je tudi izmenjava izkušenj med kolegi. Davčni svetovalci se pogosto srečujejo s podobnimi primeri, zato je zelo koristno, da med seboj komunicirajo, si izmenjujejo informacije in različne poglede na posamezne situacije. S tem pridobivajo širši vpogled v prakso in lažje razumejo kompleksne primere. Poleg tega dodatna izobraževanja pomagajo razvijati samozavest in strokovnost pri delu, na primer pri komunikaciji z davčnimi organi ali v davčnih postopkih. Veliko računovodij in svetovalcev ima sicer dobro strokovno znanje, vendar jim izkušnje in praktične razprave pomagajo, da to znanje lažje uporabijo tudi v zahtevnih situacijah.«*

Kakšna oblika izobraževanja vam najbolj ustreza?

I. Simič: *»Sam sem zagovornik tako izobraževanj v živo kot tudi hibridnih oblik, predvsem če so tehnično dobro izvedene. V preteklosti je bilo spletno izvajanje precej bolj zahtevno, danes pa imamo sodobno opremljeno predavalnico z več kamerami, kakovostnim ozvočenjem in ustrezno tehnično podporo, zato je lahko tudi hibridna izvedba zelo kakovostna. Hibridna oblika se je izkazala za zelo uporabno, saj omogoča sodelovanje tudi tistim, ki prihajajo iz bolj oddaljenih krajev ali bi jim prihod predstavljal dodaten časovni in finančni strošek. Tako lahko nekdo predavanje spremlja od doma, hkrati pa še vedno aktivno sodeluje. Kljub temu osebno še vedno dajem prednost izobraževanjem v živo, predvsem zaradi boljše komunikacije in interakcije z udeleženci. Pri neposrednem stiku lažje vključim ljudi v razpravo, jih spodbudim k sodelovanju in dobim občutek, kako spremljajo vsebino. Pri spletnih izvedbah, še posebej kadar udeleženci nimajo vključenih kamer, je ta stik precej težje vzpostaviti. Zato se mi zdi, da ima izobraževanje v živo še vedno posebno vrednost, čeprav so kakovostno izvedene hibridne oblike danes zelo dobra dopolnila.«*

Katere značilnosti po vašem mnenju odlikujejo kakovostno davčno izobraževanje?

I. Simič: *»Kakovostno davčno izobraževanje se po mojem mnenju gradi predvsem skozi leta dela, izkušenj in zaupanja udeležencev. Pomembno je, da imajo izobraževanja tradicijo in da ljudje vedo, da bodo na njih pridobili uporabne in kakovostne informacije. Pri skupinskih seminarjih je sicer težko zadovoljiti vse udeležence, saj imajo različna pričakovanja in interese. Nekaterim so določene teme zelo koristne, drugim manj, zato so pogosto najbolj učinkovita bolj usmerjena in specializirana izobraževanja. Zelo pomembni so tudi predavatelji – predvsem njihove praktične izkušnje, način podajanja vsebine in sposobnost približati zahtevne teme poslušalcem. Sam menim, da mora biti predavanje čim bolj praktično usmerjeno, brez pretiranega teoretiziranja. Udeleženci želijo predvsem konkretne odgovore in uporabne rešitve za situacije, s katerimi se srečujejo v praksi. Pomembno je tudi, da prezentacije služijo kot podpora predavanju in ne kot besedilo za branje. Dober predavatelj zna temo predstaviti razumljivo, zanimivo in skozi konkretne primere iz prakse. Pri davčnem svetovanju pa je poleg strokovnega znanja včasih pomembna tudi določena mera občutka za ljudi in komunikacijo, saj je treba strankam pogosto pomagati tudi pri razumevanju postopkov in sprejemanju odločitev. Prostor za izboljšave vedno obstaja, predvsem v prilagajanju sodobnim načinom izvedbe in uporabi tehnologije. Tudi sami smo v zadnjem času veliko izboljšali tehnično izvedbo izobraževanj, saj želimo udeležencem omogočiti čim bolj kakovostno izkušnjo.«*

Kakšno vlogo imajo certifikati, licence in strokovni nazivi na trgu dela?

I. Simič: *»Certifikati, licence in strokovni nazivi imajo predvsem vlogo potrditve, da je posameznik opravil določeno izobraževanje in uspešno zaključil strokovni izpit. Predstavljajo neko formalno potrditev znanja in strokovne usposobljenosti, hkrati pa posamezniku dajejo tudi določeno samozavest in priznanje znotraj stroke. Pri nas so izpiti precej zahtevni in vključujejo tudi praktične primere, saj ni pomembno le teoretično znanje, ampak predvsem sposobnost uporabe znanja v konkretnih situacijah. Namen takšnih preverjanj je predvsem ugotoviti, kako se posameznik znajde pri reševanju praktičnih problemov.*

Kljub temu pa sam certifikat ali licenca še ne pomeni nujno, da je nekdo tudi odličen davčni svetovalec. Največjo težo imajo še vedno dejansko znanje, izkušnje in sposobnost dela s strankami. Stranke se praviloma ne odločajo zgolj na podlagi naziva, ampak predvsem na podlagi strokovnosti, kakovosti svetovanja in zaupanja, ki ga svetovalec zgradi skozi svoje delo. Certifikati so torej pomembni kot dokaz strokovne poti in pridobljenega znanja, niso pa sami po sebi zagotovilo za kakovostno delo v praksi.«

Ali menite, da licence in certifikati dejansko odražajo strokovno usposobljenost posameznika?

I. Simič: »Do določene mere zagotovo odražajo strokovno usposobljenost posameznika, saj pomenijo, da je oseba opravila določeno izobraževanje in uspešno zaključila strokovni izpit. Vsekakor nekdo, ki je šel skozi takšen proces izobraževanja in preverjanja znanja, ni na isti ravni kot nekdo, ki tega ni opravil. Seveda pa certifikat sam po sebi še ne pomeni popolne strokovnosti. Poleg formalnega znanja so zelo pomembne tudi praktične izkušnje, stalno izobraževanje in sposobnost uporabe znanja v konkretnih situacijah. Licence in certifikati so zato dobra osnova in potrditev strokovne usposobljenosti, niso pa edino merilo kakovosti posameznika.«

Ali bi bilo smiselno uvesti enotne standarde licenciranja in redno preverjanje strokovnega znanja?

I. Simič: »Načeloma bi bilo smiselno uvesti enotne standarde licenciranja in preverjanja strokovnega znanja, vendar je ključno vprašanje predvsem, kdo bi tak sistem organiziral in izvajal. V Sloveniji obstaja več različnih organizacij, ki podeljujejo licence ali certifikate, zato trenutno ni enotnega sistema ali skupnega standarda. V preteklosti so sicer že obstajali različni poskusi povezovanja stroke in razvoja bolj organiziranih oblik izobraževanja, tudi v sodelovanju s fakultetami. Vendar je področje davčnega svetovanja relativno majhno, aktivnih davčnih svetovalcev pa ni zelo veliko, zato je vprašanje, ali obstaja dovolj interesa in podpore za vzpostavitev enotnega nacionalnega sistema licenciranja ali certificiranja. Poleg tega se veliko posameznikov po pridobljenih certifikatih kasneje usmeri v druga področja, kot so revizija, računovodstvo ali druge dejavnosti, zato vsi licencirani ali certificirani strokovnjaki tudi ne ostanejo aktivni na področju davčnega svetovanja. Kljub temu menim, da bi enotni standardi lahko prispevali k večji preglednosti, večjemu zaupanju v stroko in bolj poenoteni ravni strokovnega znanja, če bi obstajala ustrezna organizacija in širši interes stroke za takešno ureditev.«

Kako ocenjujete trenutno zakonsko ureditev poklica davčnega svetovalca v Sloveniji?

I. Simič: »Menim, da bi bilo smiselno razmisliti o zakonski ureditvi poklica davčnega svetovalca, vendar pod pogojem, da bi bila stroka organizirana neodvisno in samostojno. Pomembno se mi zdi, da o strokovnih vprašanjih ne bi odločalo neposredno Ministrstvo za finance ali državni organi, ampak neodvisna strokovna organizacija oziroma zbornica. Trenutno področje sicer deluje tudi brez posebnega zakona, saj obstajajo organizacije, ki izvajajo izobraževanja, podeljujejo licence in

organizirajo strokovne izpite. Na nek način je stroka zato že danes samoregulirana in precej samostojna. V preteklosti so že obstajali poskusi priprave zakona o davčnih svetovalcih, celo predlog zakona, ki je bil vložen v državni zbor, vendar ni bil sprejet. Dolga leta sem bil zagovornik bolj svobodne ureditve brez posebne regulacije, danes pa menim, da bi glede na razvoj stroke in število aktivnih članov mogoče vendarle prišel čas za bolj enotno ureditev področja. Po mojem mnenju bi lahko zakon prispeval k večji preglednosti, jasnejšim standardom in povezovanju različnih organizacij v enotno strokovno zbornico, hkrati pa bi bilo ključno obraniti strokovno neodvisnost davčnih svetovalcev.»

Ali menite, da bi morala biti dejavnost davčnega svetovanja strožje regulirana? Zakaj?

I. Simič: »V Sloveniji dejavnost davčnega svetovanja trenutno ni zakonsko regulirana. Tudi na ravni EU obstajajo različni pristopi, saj imajo nekatere države področje strogo urejeno, druge pa zagovarjajo bolj svoboden in nereguliran pristop k opravljanju poklica. Težko je enoznačno reči, katera ureditev je boljša. Po eni strani bi strožja regulacija lahko prinesla večjo preglednost, jasnejše standarde in večje zaupanje v stroko. Po drugi strani pa obstaja tudi stališče, da bi morali biti takšni poklici čim bolj svobodni in manj administrativno omejeni. V Sloveniji smo danes že precej organizirani, saj obstajajo strokovne zbornice in institucije, ki izvajajo izobraževanja, licence in določena pravila delovanja. Zato stroka v določeni meri že deluje po principu samoregulacije, tudi brez posebnega zakona. Menim pa, da je najpomembneje, da obstajajo jasni strokovni standardi in kakovostno izobraževanje, ne glede na to, ali je področje formalno zakonsko regulirano ali ne.«

3.3 Zapis intervjuja – Petra Zidar

Kako bi ocenili kakovost trenutnih davčnih izobraževanj v Sloveniji?

P. Zidar: »Menim, da so davčna izobraževanja v Sloveniji na precej visoki ravni. Na voljo je veliko različnih izobraževanj, kar je tudi nujno, saj se področje davčnega svetovanja in računovodstva nenehno spreminja in posodablja. To pomeni, da morajo biti webinarji, seminarji in drugi strokovni dogodki ves čas aktualni in prilagojeni novostim, česar je na slovenskem trgu kar veliko. Po mojem mnenju največjo razliko predstavlja prav predavatelj. Če je predavatelj povezan tako s teorijo kot tudi s prakso, so izobraževanja bistveno kakovostnejša, kot če gre zgolj za teoretičen pristop brez neposrednih izkušenj iz poslovnega okolja.«

Ali menite, da obstoječa izobraževanja dovolj povezujejo teorijo in prakso?

P. Zidar: »V saj pri nas vedno izbiramo predavatelje, ki so dejavni tudi v poslovnem svetu in aktivno delajo s strankami. Menimo, da lahko le takšni strokovnjaki udeležencem ponudijo konkretne in uporabne rešitve iz prakse. Pri nekaterih drugih organizatorjih pa opažam več povezovanja s fakultetami. Tam predavajo predvsem profesorji, ki pogosto niso neposredno vključeni v poslovanje podjetij, zato je povezava s prakso včasih nekoliko šibkejša.«

Katere značilnosti po vašem mnenju odlikujejo kakovostno davčno izobraževanje?

P. Zidar: »Najprej je zagotovo ključna izbira predavateljev. Kakovosten predavatelj ni le strokovno podkovan, ampak zna tudi kakovostno podajati vsebino, aktivno vključevati udeležence in jih spodbujati k sodelovanju ter razpravi. Udeležence vedno povabimo, da sodelujejo v diskusiji in predstavijo konkretne izžive iz svojega dela – študije primerov iz podjetij, s katerimi se srečujejo v praksi. Nato skupaj iščemo rešitve. Prav takšna praktično usmerjena izobraževanja naši člani najbolj cenijo in tudi najbolj iščejo. Če se izobraževanje izvaja hibridno, se mi zdi zelo pomembno, da je izkušnja za udeležence v živo in na daljavo enakovredna. To je še posebej pomembno pri akademijah in spletnih srečanjih. Pomembno je tudi, da udeleženci prejmejo kakovostna gradiva, saj jih pri svojem delu uporabljajo vsakodnevno. Pogosto se zgodi, da neko situacijo rešijo enkrat, nato pa se podobnega primera ne srečajo več mesecev. Ko pa se ponovno pojavi, potrebujejo zanesljivo gradivo, na katero se lahko oprejo. Danes veliko predavateljev predava na različnih dogodkih in pogosto gradiv ne želijo deliti. Sama še vedno vztrajam pri tem, da udeleženci pri nas gradiva prejmejo, saj menim, da je to pomemben del kakovostnega izobraževanja. Pomembna pa je tudi celotna izkušnja udeležencev – kako se na dogodka počutijo, kako se povezujejo med seboj in kako gradijo strokovno mrežo. Davčno svetovanje je sicer pogosto zelo samostojno delo, vendar ljudje še vedno potrebujejo izmenjavo izkušenj, drugo mnenje in vpogled v primere iz prakse. Zato se mi zdi zelo pomembno, da kot organizatorji izobraževanj veliko energije namenimo tudi povezovanju udeležencev med seboj.«

Katere izboljšave bi bile potrebne na področju davčnih izobraževanj?

P. Zidar: »Menim, da bi bilo treba še bolj poudariti povezovanje teorije s prakso ter vključevati več konkretnih primerov in študij primerov iz podjetij. Pomembno se mi zdi tudi, da udeleženci prejmejo kakovostna gradiva, ki jih lahko kasneje uporabljajo pri svojem delu. Pri hibridnih

izobraževanjih bi bilo treba poskrbeti za enakovredno izkušnjo vseh udeležencev, več pozornosti pa bi namenila tudi povezovanju in izmenjavi izkušenj med strokovnjaki.»

Katere pomanjkljivosti opazate pri trenutnih davčnih izobraževanjih?

P. Zidar: *»Jaz bi rekla, da je največja težava to, da udeleženci ne pridejo pripravljeni. Torej, da jih ne pripravimo vnaprej, da vedo, o čem se bo govorilo, in da nimajo časa razmisliti, kaj jih zanima. Pričakovanja udeležencev včasih niso usklajena z našim predavanjem. Zato tudi sama, kadar imam izobraževanja, že teden prej pošljem gradivo, da lahko razmislijo in pošljejo vprašanja ter se pripravijo na izobraževanje, ker se mi zdi, da tako od tega odnesejo bistveno več. To je ta vrzel, ki jo vedno poudarjam, da se res lahko zagotovi, da dobijo tisto, kar želijo, in da so njihova pričakovanja izpolnjena.«*

Katere oblike izobraževanj bi bile za davčne strokovnjake najbolj koristne v prihodnje?

P. Zidar: *»Največji odziv je še vedno za nas kongres v živo. To je ta dvodnevni dogodek. To imajo kar najraje, ker z njimi pripravljamo zelo aktiven spremljevalni program. Najbolj pa cenijo mesečno srečanje na dnevni ravni, ker sem dobila največ odgovorov za točno tisto stvar, ki jo oni potrebujejo, mi pa tudi te teme izbiramo za tisti mesec, kot je bilo prej rečeno. Zdaj, če so bilance marca, je sigurno bilančna tema. Če pride do spremembe zakonodaje, je tisti mesec sigurno pač ta tema. Tudi če imamo kaj drugega predvidenega, ga zamenjamo zaradi tega, ker je treba povedati to, kar pač tisti mesec je aktualno.«*

Katere oblike izobraževanj, poleg izobraževalnih kongresov, še organizirate?

P. Zidar: *»Letno organiziramo deset srečanj za člane, ki so vedno posvečena aktualni tematiki s področja davkov. Poleg tega pripravljamo dva kongresa davčnih svetovalcev, davčne izobraževalne dneve v tujini, kjer se osredotočamo na davčno problematiko države gostiteljice. Organiziramo tudi spletna izobraževanja oziroma mesečne webinarje, ki obravnavajo aktualne spremembe na davčnem področju. V določenih obdobjih leta pa se posvečamo tudi specifičnim temam, na primer obračunu davka od dohodkov pravnih oseb, ki je v začetku leta posebej aktualen za računovodje in davčne strokovnjake. Poleg tega izvajamo še Davčno akademijo, ki predstavlja trimesečni program za pridobitev licence davčnega svetovalca.«*

Ali bi želeli glede področja davčnih izobraževanj izpostaviti še kaj, kar se vam zdi pomembno?

P. Zidar: »Pa vem, da sem že toliko intervjujev opravila. Zdi se mi zelo pomembno sodelovanje med udeleženci in predavatelji, ker predavatelji tukaj predavajo za njih, in če bodo oni svoje težave izpostavili, jih bomo lahko tudi reševali. Pri teh specifičnih vprašanjih, kjer gre za sodno prakso oziroma za razlago zakonov, so stvari tako spremenljive, da je treba izkušnje enostavno deliti. Znanje, ki ga imajo vrhunski davčni svetovalci, torej tisti, ki so že dlje časa v tem, se mi zdi smiselno izkoristiti. Je pa zadnje čase trend, da ti dobri davčni svetovalci odhajajo v pokoj. In nekako to znanje ni dovolj dobro predano naprej. Tukaj vidim neko težavo, saj opažam, da včasih ne vem čisto dobro, koga za katero področje najeti oziroma koga izbrati, ker znanje ni bilo ustrezno preneseno naprej. Imamo pa tudi na akademiji morda nekoliko starejšo populacijo predavateljev, ker mlajši enostavno še niso tako suvereni.«

3.4 Zapis intervjuja – mag. Tanja Kaltnekar

Kako pomembno se vam zdi stalno strokovno izobraževanje za delo davčnega svetovalca?

T. Kaltnekar: »Menim, da je stalno strokovno izobraževanje za davčnega svetovalca izjemno pomembno. Davčna zakonodaja se nenehno spreminja in dopolnjuje, zato je nujno, da strokovnjaki redno spremljajo vse novosti in spremembe. Le tako lahko strankam kakovostno svetujejo in jih ustrezno zastopajo v različnih postopkih. Poleg zakonodaje je pomembno tudi poznavanje sodne prakse in njeno vključevanje v vsakodnevno delo. Zato menim, da je kontinuirano izobraževanje ključni del poklica davčnega svetovalca in da je treba strokovno znanje ves čas nadgrajevati.«

Katere kompetence pa po vašem mnenju davčni strokovnjaki najpogosteje razvijajo skozi ta dodatna izobraževanja?

T. Kaltnekar: »Davčni strokovnjaki z dodatnimi izobraževanji predvsem pridobivajo nova znanja in informacije o tem, kako se določene davčne zadeve obravnavajo in interpretirajo v praksi. To jim omogoča, da lahko pravilneje ocenijo davčne učinke za stranke oziroma posamezne projekte in sprejemajo bolj strokovne odločitve. Pomemben del teh kompetenc je tudi poznavanje sodne prakse. S spremljanjem sodb in odločitev sodišč strokovnjaki bolje razumejo stališča sodišč pri vprašanjih, ki so pogosto predmet sporov z davčnimi organi. Na podlagi tega lahko lažje ocenijo možnosti uspeha posameznega postopka in strankam ponudijo bolj kakovostno svetovanje. V

zadnjem času se mi zdi sodna praksa še posebej pomembna, saj sodišča pogosto opozarjajo na nepravilnosti v ravnanju davčnih organov ter določajo smernice za zakonito in ustavno skladno odločanje. Če davčni svetovalec teh odločitev ne pozna, lahko ostane pri zastarelih pristopih in slabše zaščiti interese stranke. Poznavanje sodne prakse pa omogoča bolj argumentirano in učinkovito zastopanje strank v postopkih.»

Kako pogoste so spremembe davčne zakonodaje, ki potem vplivajo na to, koliko davčnih izobraževanj se udeležujete?

T. Kaltnekar: *»Spremembe davčne zakonodaje so praktično stalne in se pojavljajo vsako leto. Običajno se spremeni vsaj en zakon, pogosto pa jih je tudi več. Zelo pogosto se spreminja zakonodaja na področju DDV-ja, dohodnine, davka od dohodkov pravnih oseb in davčnega postopka. Ker so spremembe tako pogoste, v praksi skoraj ni obdobja, ko se ne bi ukevarjali z novostmi in posodobitvami zakonodaje. Prav zato je redno spremljanje sprememb in udeleževanje davčnih izobraževanj nujen del dela davčnega strokovnjaka.»*

Kako bi ocenili kakovost davčnih izobraževanj, ki se jih udeležujete?

T. Kaltnekar: *»Pomembna je predvsem izbira tematike – da je vsebina aktualna, uporabna in ne ponavlja že večkrat obravnavanih tem. Zelo pomemben je tudi predavatelj, ne le njegovo znanje in izkušnje, ampak tudi energija in način podajanja vsebine. Če nekdo dolgo monotono predava, je težko obraniti pozornost ne glede na kakovost vsebine. Meni osebno je najbolj pomembno, da se teorija povezuje s konkretnimi primeri iz prakse, saj si udeleženci na ta način največ zapomnijo in znanje lažje uporabijo pri svojem delu. Koristna so tudi dobro pripravljena gradiva oziroma pregledni "slajdi", kjer so zapisane ključne informacije, pomembne številke sodb ali bistveni poudarki, da jih lahko kasneje hitro ponovno poiščete. Ključno se mi zdi tudi, da imajo predavatelji resnične praktične izkušnje in ne podajajo zgolj teorije, saj si lahko teoretične informacije posameznik pogosto prebere tudi sam. Največ vrednosti imajo predavanja, ki se osredotočajo na konkretne situacije in realne izjave, s katerimi se strokovnjaki srečujejo v praksi.»*

Ali so vsebine dovolj praktično usmerjene?

T. Kaltnekar: *»Vsa izobraževanja, ki se jih sama udeležujem, so večinoma precej praktično usmerjena. Predavatelji običajno izhajajo iz konkretnih primerov iz prakse. Predstavijo sicer tudi zakonodajne novosti, vendar jih nato povežejo s praktičnimi situacijami in primeri, kar se mi zdi zelo pomembno za razumevanje in uporabnost vsebine v vsakodnevnom delu.»*

Katere spremembe, ki bi izboljšale kakovost ali dostopnost izobraževanj, bi predlagali?

T. Kaltnekar: »Predvsem bi izpostavila pomen izbire kakovostnih predavateljev z veliko praktičnimi izkušnjami in strokovno kilometrino. Pomembno je, da organizatorji veliko pozornosti namenijo izbiri aktualnih tematik ter predavateljev, ki znajo vsebino predstaviti zanimivo in uporabno. Morda bi bilo včasih celo bolje imeti manj predavateljev, vendar res kakovostnih, kot pa širši nabor izvajalcev, med katerimi vsi niso enako zanimivi ali strokovno prepričljivi. Udeleženci namreč največ odnesejo od predavanj, ki so dinamična, praktično usmerjena in podana na zanimiv način.«

Kakšna oblika izobraževanja vam najbolj ustreza?

T. Kaltnekar: »Meni osebno bolj ustrezajo izobraževanja v živo. Medsebojna komunikacija je drugačna, ljudje se bolj vključujejo in tudi odzivi so bolj spontani kot pri spremljanju predavanja prek webinarja. Pomemben del teh dogodkov so tudi odmori, ko se lahko dodatno pogovoriš s predavatelji in drugimi udeleženci ter izmenjaš izkušnje in mnenja. Se pa mi zdijo spletna izobraževanja zelo uporabna pri krajših tematskih srečanjih ali mesečnih webinarjih, saj prihranijo čas in potovanje. Za eno- ali dvourni izobraževanje je pogosto bolj praktično, da poteka na daljavo. Daljša in vsebinsko bolj poglobljena izobraževanja pa so po mojem mnenju vsekakor kakovostnejša v živo, predvsem zaradi boljše koncentracije, interakcije in možnosti neposredne komunikacije s predavateljem. Pomembno je tudi, da spletna izobraževanja omogočajo sodelovanje in postavljanje vprašanj, saj ima interakcija veliko vrednost. Predavanja, ki so zgolj vnaprej posneta brez možnosti sodelovanja, so sicer lahko koristna, vendar ne morejo nadomestiti živega stika in razprave.«

Kako pomembni so za vas strokovni certifikati ali nazivi?

T. Kaltnekar: »V Sloveniji področje davčnega svetovanja ni zakonsko regulirano, zato obstaja več organizacij, ki izvajajo izobraževanja ter podeljujejo različne certifikate in licence. Sama podpiram takšen način zagotavljanja kakovosti in strokovnosti, bi pa bilo idealno, če bi obstajala ena osrednja organizacija, ki bi postavljala enotne standarde glede zahtevnosti izobraževanj in pridobivanja nazivov. Ne glede na razlike med posameznimi programi menim, da je za pridobitev certifikata potrebno precej znanja in učenja. Certifikata ni mogoče pridobiti brez ustreznega strokovnega znanja in opravljenih obveznosti. Se mi pa zdi pomembno poudariti, da je eno pridobiti certifikat, drugo pa dejansko delati na tem področju in pridobivati praktične izkušnje. Sam naziv brez vsakodnevne dela in prakse še ne pomeni nujno visoke strokovnosti. To se v praksi hitro

pokaže, saj imajo največjo vrednost strokovnjaki, ki svoje znanje redno uporabljajo in nadgrajujejo skozi konkretno delo.»

Ali menite, da certifikati povečujejo kredibilnost davčnih svetovalcev?

T. Kaltnekar: *»Do določene mere zagotovo povečujejo kredibilnost davčnih svetovalcev, saj pomenijo, da je posameznik pridobil določeno raven strokovnega znanja in izpolnil določene pogoje za pridobitev certifikata. Vendar pa certifikat sam po sebi ne more biti edino merilo kakovosti ali strokovnosti davčnega svetovalca. Poleg formalnega naziva so zelo pomembni tudi praktične izkušnje, način dela, poznavanje aktualne zakonodaje in sposobnost reševanja konkretnih primerov v praksi. Certifikat je lahko dobra osnova, vendar še ne pomeni nujno, da je nekdo tudi kakovosten svetovalec.»*

Kakšno je vaše mnenje o trenutni ureditvi poklica davčnega svetovalca?

T. Kaltnekar: *»Ker poklic davčnega svetovalca v Sloveniji ni zakonsko urejen, je težko neposredno ocenjevati sistem, ki pravzaprav še ne obstaja. Lahko pa primerjamo stanje z državami, kot sta Avstrija in Nemčija, kjer je področje zakonsko regulirano. Tam je status davčnega svetovalca precej bolj cenjen, strokovnjaki pa imajo tudi večjo vlogo in težo v odnosu do davčnih organov. Z vidika večje jasnosti in strokovnosti se mi zdi, da tudi pri nas takšna ureditev ne bi bila nujno slaba. V preteklosti so sicer že obstajali poskusi priprave zakonodaje in predlogov za ureditev tega področja, vendar očitno ni bilo dovolj širšega interesa, da bi se projekt tudi dejansko uresničil. Od takrat naprej se po mojem mnenju na tem področju ni zgodilo veliko. Menim, da bi bilo za premik potrebno več sodelovanja med ključnimi deležniki na področju davčnega svetovanja in izobraževanja. Če bi obstajal skupen interes in enoten predlog, bi bilo verjetno lažje doseči tudi zakonsko ureditev poklica. Takšna ureditev bi lahko prinesla večjo jasnost glede kompetenc, višjo raven strokovnosti in večje zaupanje v poklic davčnega svetovalca.»*

Ali bi po vašem mnenju strožja ureditev povečala kakovost storitev?

T. Kaltnekar: *»Mislim, da bi strožja ureditev do določene mere zagotovo povečala kakovost storitev. Če bi bili pogoji za izobraževanje, pridobivanje nazivov in opravljanje poklica za vse enaki ter strokovno jasno določeni, bi to verjetno pripomoglo k višji ravni strokovnosti na področju davčnega svetovanja. Danes se namreč pojavljajo tudi posamezniki, ki se predstavljajo kot davčni svetovalci, vendar njihove storitve niso vedno dovolj kakovostne. V praksi se pogosto pokaže, da so bili določeni nasveti neustrezni ali celo napačni, kar lahko strankam povzroči tudi škodo. Zato*

menim, da bi bolj jasno določeni standardi, pogoji in nadzor nad opravljanjem poklica lahko prispevali k večji kakovosti storitev ter tudi večjemu zaupanju strank v davčne svetovalce.»

Ali bi želeli s področja davčnih izobraževanj izpostaviti še kaj, kar se vam zdi posebej pomembno in tega v tem intervjuju nisva zajeli?

T. Kaltnekar: *»Morda bi bilo zelo koristno, da bi se davčni svetovalci, predvsem tisti, ki se s tem področjem aktivno ukvarjajo, pogostejše srečevali – bodisi formalno bodisi neformalno. Takšna srečanja bi lahko imela tudi obliko strokovnih izobraževanj ali posvetov, kjer bi si strokovnjaki izmenjevali izkušnje, mnenja in primere iz prakse. Veliko davčnih svetovalcev deluje samostojno, zato je zelo pomembno, da imajo možnost povezovanja z drugimi strokovnjaki, ki jim zaupajo in se lahko z njimi posvetujejo ob zahtevnejših primerih ali dilemah. Že sama izmenjava izkušenj o tem, kako so drugi reševali podobne situacije, je lahko zelo dragocena. Zato se mi zdi, da bi bilo smiselno organizirati redna srečanja, morda na nekaj mesecev, kjer bi se strokovnjaki lahko pogovarjali o aktualnih izživitih iz prakse, izkušnjah z davčnimi postopki, inšpekcijami ter različnih strokovnih vprašanjih. Takšno povezovanje bi po mojem mnenju predstavljalo velik doprinos k razvoju stroke, izmenjavi znanja in večji kakovosti dela davčnih svetovalcev.«*

3.5 Zapis intervjuja – Nevenka Simić Mićunović

Kako pomembna so za vas strokovna davčna izobraževanja pri opravljanju vašega dela?

N. Simić Mićunović: *»Strokovna davčna izobraževanja so zelo pomembna, saj računovodje in davčni svetovalci zaradi obsega vsakodnevnega dela pogosto težko sami sproti spremljajo vse zakonodajne novosti in spremembe. Prav zato so takšna izobraževanja zelo dobrodošla, ker udeležencem na enem mestu predstavijo ključne novosti in aktualne informacije. Poleg tega imajo izobraževanja veliko vrednost tudi zaradi izmenjave izkušenj med udeleženci. Pogosto se zgodi, da ima nekdo podoben primer ali izživ, zato si lahko strokovnjaki med seboj izmenjajo mnenja, praktične rešitve in izkušnje iz prakse. Na ta način ne pridobijo le novega znanja, ampak si pogosto tudi prihranijo veliko časa pri raziskovanju in reševanju posameznih vprašanj. Pomemben vidik izobraževanj je tudi mreženje, saj udeleženci spoznavajo druge strokovnjake, širijo svojo mrežo kontaktov in gradijo povezave, ki jim lahko koristijo tudi pri nadaljnjem delu. Zato menim, da so davčna izobraževanja zelo pomembna z več različnih vidikov – tako strokovnega kot tudi povezovalnega.«*

Kako pogosto se udeležujete davčnih izobraževanj in zakaj?

N. Simić Mićunović: *»Davčnih izobraževanj se udeležujem zelo pogosto. Praviloma se udeležim vseh izobraževanj, ki jih organizira DIZI, tako da jih je skozi leto kar precej. Pomembna se mi zdijo predvsem zaradi spremljanja zakonodajnih novosti, pridobivanja novih informacij in izmenjave izkušenj z drugimi strokovnjaki s področja davkov in računovodstva.«*

Ali menite, da strokovni dogodki prispevajo k razvoju davčne stroke v Sloveniji? Kako?

N. Simić Mićunović: *»Da, vsekakor menim, da strokovni dogodki pomembno prispevajo k razvoju in napredku davčne stroke v Sloveniji. Izobraževanja so zelo dobrodošla predvsem z vidika praktične uporabnosti, saj strokovnjakom omogočajo spremljanje zakonodajnih novosti, pridobivanje novih znanj in izmenjavo izkušenj iz prakse. Poleg tega takšni dogodki povezujejo strokovnjake med seboj, spodbujajo sodelovanje in širjenje strokovnega znanja, kar dolgoročno prispeva tudi k višji kakovosti davčnega svetovanja in celotne stroke.«*

Kako bi ocenili kakovost davčnih izobraževanj, ki se jih udeležujete?

N. Simić Mićunović: *»Na splošno bi rekla, da so davčna izobraževanja kakovostna in koristna. Seveda niso vsa enako dobra ali enako uporabna za vsakega posameznika, saj je veliko odvisno tudi od predznanja in izkušenj udeležencev. Nekaterim so določene vsebine zelo koristne, medtem ko jih drugi morda že dobro poznajo. Če gledam objektivno, menim, da so izobraževanja na dobrem nivoju. Tudi odzivi udeležencev so večinoma pozitivni, saj pogosto povedo, da so pridobili veliko novih informacij in uporabnega znanja za svoje delo.«*

Katere glavne prednosti bi izpostavili pri teh izobraževanjih?

N. Simić Mićunović: *»Kot največjo prednost bi izpostavila predvsem seznanjanje z zakonodajnimi novostmi in aktualnimi spremembami na davčnem področju. Zelo pomembni so tudi konkretni primeri iz prakse, saj predavatelji pogosto predstavijo situacije, s katerimi imajo sami veliko izkušenj. Takšni primeri so za udeležence zelo koristni, ker se z nekaterimi morda še niso srečali, vendar bodo v prihodnosti lažje vedeli, kako ravnati v podobni situaciji ali na koga se lahko obrnejo za pomoč oziroma dodatno strokovno mnenje.«*

Kakšna oblika izobraževanja vam najbolj ustreza?

N. Simić Mićunović: *»Najbolj mi ustrezajo izobraževanja v živo, saj vedno dajem prednost osebnemu stiku in neposredni komunikaciji. Takšna oblika omogoča boljšo interakcijo s predavatelji in udeleženci, lažjo izmenjavo izkušenj ter boljše sodelovanje med samim izobraževanjem.«*

Kakšno je vaše mnenje o trenutni ureditvi poklica davčnega svetovalca?

N. Simić Mićunović: *»Menim, da bi zakonska ureditev poklica davčnega svetovalca lahko prinesla večjo veljavo, prepoznavnost in strokovno priznanje temu poklicu. Če primerjamo področje z odvetništvom, kjer obstajajo jasno določeni pogoji, državni izpiti in reguliran status poklica, imajo odvetniki v družbi pogosto večjo težo in zaupanje javnosti. Podobno bi lahko veljalo tudi za davčne svetovalce. Z uvedbo enotnih pogojev, strokovnih izpitov in jasnih standardov bi se verjetno povečala strokovnost na področju davčnega svetovanja, hkrati pa bi bilo manj posameznikov, ki bi se s tem področjem ukvarjali brez ustreznega znanja in kompetenc. Takšna ureditev bi po mojem mnenju prispevala k večji kakovosti storitev in večjemu zaupanju strank v davčne svetovalce, čeprav bi verjetno pomenila tudi manjše število izvajalcev na trgu.«*

Kako pomembni so strokovni certifikati na trgu dela?

N. Simić Mićunović: *»Pomen strokovnih certifikatov je trenutno precej relativen, predvsem zato, ker področje davčnega svetovanja v Sloveniji ni zakonsko regulirano. Že od devetdesetih let so sicer obstajali poskusi sprejetja zakona o davčnih svetovalcih, vendar do danes do zakonske ureditve še ni prišlo. Posledično danes obstaja več različnih organizacij in institucij, ki podeljujejo licence oziroma certifikate, zato je veliko odvisno od posameznika oziroma delodajalca, kakšno težo pripisuje posameznemu nazivu ali licenci. Kljub temu menim, da strokovni certifikati določeno težo vendarle imajo, saj predstavljajo dokaz dodatnega znanja, strokovnega izobraževanja in angažiranosti posameznika na področju davčnega svetovanja.«*

Ali menite, da certifikati povečujejo kredibilnost davčnih svetovalcev?

N. Simić Mićunović: *»Do določene mere certifikati zagotovo povečujejo kredibilnost davčnih svetovalcev, saj predstavljajo dokaz dodatnega strokovnega znanja in usposobljenosti. Seznam imetnikov določenih licenc je tudi javno dostopen, kar prispeva k večji transparentnosti stroke. Vendar pa v praksi veliko strank pogosto niti ne preverja, ali ima posamežen svetovalec certifikat*

oziroma licenco. Zelo velik pomen imajo zato tudi ugled, prepoznavnost in osebna blagovna znamka posameznega strokovnjaka. Pogosto imajo največjo težo prav ime, reference in izkušnje, ki jih svetovalec zgradi skozi svoje delo na trgu.»

Ali bi želeli s področja davčnih izobraževanj izpostaviti še kaj, kar se vam zdi posebej pomembno in tega v tem intervjuju nisva zajeli?

N. Simić Mićunović: *»Menim, da bi bilo dobro okrepiti predvsem strokovno sodelovanje med FURS-om, davčnimi svetovalci in strankami, saj bi to lahko prispevalo k boljšemu razumevanju prakse in učinkovitejšemu reševanju davčnih vprašanj. Pri izobraževanjih pa se mi zdijo najpomembnejše predvsem aktualne in uporabne teme ter kakovostni predavatelji. Veliko težo imajo predavatelji, ki imajo dolgoletne praktične izkušnje in na tem področju dejansko delajo že vrsto let, saj lahko udeležencem ponudijo konkretna znanja, primere iz prakse in resnično uporabne informacije. Prav takšni predavatelji po mojem mnenju izobraževanjem dajejo največjo vrednost in strokovno težo.»*

3.6 Omejitve raziskave

Raziskava temelji na kvalitativni raziskovalni metodi, zato rezultatov ni mogoče posploševati na vse ponudnike izobraževanj s področja davčnega svetovanja v Sloveniji. Omejitev raziskave predstavlja tudi manjše število intervjuvancev in subjektivnost njihovih odgovorov.

Kljub temu kvalitativni pristop omogoča poglobljen vpogled v obravnavano problematiko ter prispeva k boljšemu razumevanju pomena strokovnih izobraževanj, regulacije poklica in profesionalizacije davčne stroke v Sloveniji.

4 Diskusija

Davčno svetovanje predstavlja strokovno področje, ki je zaradi pogostih zakonodajnih sprememb, kompleksnosti davčnih postopkov in vse večje povezanosti domače ter evropske zakonodaje močno odvisno od stalnega strokovnega izobraževanja. Rezultati raziskave kažejo, da imajo strokovna izobraževanja na področju davčnega svetovanja pomembno vlogo pri ohranjanju kakovosti dela, spremljanju zakonodajnih sprememb in profesionalnem razvoju davčnih strokovnjakov. Intervjuvanci so pri tem večkrat poudarili, da davčno

svetovanje ni področje, kjer bi bilo mogoče strokovno znanje pridobiti zgolj enkrat, temveč gre za poklic, ki zahteva stalno nadgrajevanje znanja, spremljanje sodne prakse in aktivno vključevanje v strokovno okolje.

Raziskava je pokazala, da strokovna izobraževanja nimajo zgolj informativne funkcije, temveč predstavljajo tudi pomemben prostor povezovanja stroke, izmenjave praktičnih izkušenj in oblikovanja strokovnih standardov. Posebej pomembno vlogo pri tem imajo organizacije, kot je DIZI, ki s kongresi, webinarji, strokovnimi srečanji in akademijami pomembno prispevajo k razvoju davčne stroke v Sloveniji.

V raziskavi nas je najprej zanimal pomen stalnega strokovnega izobraževanja za delo davčnih svetovalcev. To vprašanje je bilo pomembno predvsem zaradi narave davčnega področja, kjer se zakonodaja pogosto spreminja, praksa davčnih organov pa se nenehno dopolnjuje z novimi razlagami in sodnimi odločbami. Iz odgovorov intervjuvancev je razvidno, da je stalno strokovno izobraževanje eden ključnih temeljev kakovostnega davčnega svetovanja. Intervjuvanci so poudarili, da brez rednega spremljanja zakonodajnih sprememb in sodne prakse ni mogoče zagotavljati strokovnega in varnega svetovanja strankam. Mag. Ivan Simič je posebej izpostavil notranjo odgovornost posameznika do svojega znanja in stroke ter poudaril, da mora imeti davčni svetovalec predvsem osebni interes za strokovni razvoj ne glede na formalne zahteve ali obvezne licence. Podobno je tudi mag. Tanja Kaltnekar poudarila, da je kontinuirano izobraževanje nujen del poklica davčnega svetovalca, saj zakonodaja zahteva stalno prilagajanje novim pravilom in interpretacijam.

Pomemben vidik strokovnih izobraževanj se kaže tudi v povezovanju teorije s prakso. Intervjuvanci so večkrat poudarili, da izobraževanja ne služijo zgolj pridobivanju novih informacij, ampak predvsem razumevanju konkretnih primerov iz prakse, izmenjavi izkušenj in iskanju rešitev za zahtevnejše davčne situacije. Takšna ugotovitev kaže, da imajo strokovna izobraževanja širšo funkcijo profesionalnega povezovanja in oblikovanja strokovne skupnosti. Na podlagi raziskave lahko zaključimo, da je stalno strokovno izobraževanje nujno za ohranjanje kakovosti davčnega svetovanja in strokovne kompetentnosti davčnih svetovalcev. Glede na vedno večjo kompleksnost davčne zakonodaje bo pomen LLL v prihodnje še naraščal, zato bo smiselno dodatno razvijati dostopne in praktično usmerjene

oblike izobraževanj ter spodbujati kulturo stalnega strokovnega razvoja znotraj davčne stroke.

V nadaljevanju nas je zanimalo, kako strokovna javnost ocenjuje kakovost in učinkovitost obstoječih davčnih izobraževanj. Rezultati raziskave kažejo, da strokovna javnost davčna izobraževanja v Sloveniji večinoma ocenjuje pozitivno, pri čemer intervjuvanci kot najpomembnejše dejavnike kakovosti izpostavljajo praktično usmerjenost vsebin, aktualnost tematik in kakovost predavateljev. Iz odgovorov je razvidno, da strokovnjaki največjo vrednost pripisujejo izobraževanjem, ki vključujejo konkretne primere iz prakse, sodno prakso in reševanje aktualnih strokovnih vprašanj. Petra Zidar je poudarila, da največjo razliko predstavlja predavatelj, predvsem njegova sposobnost povezovanja teorije in prakse. Po njenem mnenju imajo največjo vrednost predavatelji, ki so aktivno vključeni v poslovno okolje in lahko udeležencem predstavijo konkretne izkušnje iz prakse. Podobno je tudi mag. Tanja Kaltnekar izpostavila pomen dinamičnega podajanja vsebine ter vključevanja konkretnih situacij iz prakse, saj si udeleženci na ta način znanje lažje zapomnijo in uporabijo pri svojem delu.

Pomemben vidik kakovostnih izobraževanj predstavlja tudi možnost interakcije med udeleženci in predavatelji. Intervjuvanci so večkrat poudarili pomen razprave, postavljanja vprašanj in izmenjave izkušenj med strokovnjaki. Izobraževanja tako ne predstavljajo zgolj prenosa informacij, ampak tudi pomemben prostor strokovnega sodelovanja in povezovanja. Raziskava je pokazala tudi pomen kakovostnih gradiv in tehnične izvedbe izobraževanj, predvsem pri hibridnih oblikah izvedbe. Udeleženci cenijo pregledna gradiva, ki jih lahko uporabljajo tudi po zaključku izobraževanja, pomembna pa je tudi možnost aktivnega sodelovanja pri spletnih izvedbah. Na podlagi raziskave lahko zaključimo, da strokovna javnost kakovost davčnih izobraževanj ocenjuje predvsem skozi njihovo praktično uporabnost, strokovnost predavateljev in možnost povezovanja teorije s prakso.

Raziskava je nadalje pokazala, da si strokovna javnost želi predvsem bolj praktično usmerjenih, aktualnih in interaktivnih izobraževanj. Intervjuvanci so kot najpomembnejše izboljšave izpostavili večjo povezanost teorije s prakso, vključevanje konkretnih primerov, kakovostne predavatelje in večjo interaktivnost izobraževanj. Petra Zidar je poudarila pomen priprave udeležencev pred izobraževanjem ter vključevanja njihovih vprašanj in praktičnih primerov. Mag.

Tanja Kaltnekar je izpostavila pomen zanimivih in dinamičnih predavateljev z veliko praktičnih izkušenj. Več intervjuvancev je poudarilo tudi pomen povezovanja strokovnjakov in izmenjave izkušenj.

Pomembna ugotovitev raziskave je tudi, da strokovni dogodki ne predstavljajo zgolj prostora za pridobivanje znanja, ampak pomembno prispevajo k oblikovanju strokovne skupnosti in prenosu praktičnih izkušenj med strokovnjaki. Petra Zidar je pri tem opozorila na problem odhajanja izkušenih davčnih svetovalcev v pokoj in na nevarnost, da se njihovo znanje ne prenaša dovolj učinkovito na mlajše generacije strokovnjakov. Takšne ugotovitve kažejo, da bodo morala biti izobraževanja v prihodnje vedno bolj prilagojena potrebam udeležencev ter omogočati več aktivnega sodelovanja in strokovnega povezovanja.

Pomemben del raziskave se je nanašal tudi na vprašanje zakonske ureditve poklica davčnega svetovalca v Sloveniji. Rezultati raziskave kažejo, da večina intervjuvancev podpira idejo bolj enotne in formalno urejene davčne stroke, vendar ob pogoju, da bi bila regulacija strokovno neodvisna in usmerjena predvsem v zagotavljanje kakovosti storitev. Intervjuvanci so poudarili, da področje davčnega svetovanja v Sloveniji trenutno deluje predvsem po principu samoregulacije, saj obstajajo organizacije, ki izvajajo izobraževanja, podeljujejo licence in določajo določene strokovne standarde.

Mag. Ivan Simič je izpostavil predvsem pomen neodvisne strokovne organizacije oziroma zbornice, ki bi skrbela za strokovne standarde in razvoj področja. Po njegovem mnenju bi morala biti stroka organizirana samostojno in ne neposredno pod vplivom državnih organov. Podobno je tudi mag. Tanja Kaltnekar poudarila, da bi zakonska ureditev lahko prispevala k večji strokovnosti, jasnejšim standardom in večjemu zaupanju v poklic davčnega svetovalca. Tudi mag. Nevenka Simić Mićunović meni, da bi regulacija povečala prepoznavnost in veljavo poklica ter zmanjšala možnost opravljanja dejavnosti brez ustreznega strokovnega znanja.

Pomembna ugotovitev raziskave je tudi primerjava z državami, kjer je področje davčnega svetovanja že zakonsko urejeno, predvsem z Avstrijo in Nemčijo. Intervjuvanci menijo, da imajo v teh državah davčni svetovalci večjo strokovno težo in bolj jasno opredeljen status. Raziskava tako kaže, da strokovna javnost večinoma podpira idejo zakonske ureditve poklica, predvsem zaradi večje preglednosti,

jasnejših standardov in večjega zaupanja v stroko. Hkrati pa intervjuvanci opozarjajo, da mora biti morebitna regulacija pripravljena v sodelovanju s stroko in na način, ki bo ohranil strokovno neodvisnost davčnih svetovalcev.

Zadnji del raziskave se je nanašal na pomen certifikatov, licenc in strokovnih nazivov na trgu dela ter njihovo vlogo pri oblikovanju kredibilnosti davčnih svetovalcev. Rezultati raziskave kažejo, da imajo certifikati in licence pomembno vlogo predvsem kot formalna potrditev strokovnega znanja in dodatnega izobraževanja. Intervjuvanci so poudarili, da pridobitev certifikata zahteva precej strokovnega znanja, učenja in praktičnega razumevanja davčnega področja, vendar certifikat sam po sebi še ne pomeni nujno kakovostnega davčnega svetovalca.

Mag. Ivan Simič je poudaril, da imajo največjo težo dejansko znanje, praktične izkušnje in sposobnost dela s strankami. Podobno je tudi mag. Tanja Kaltnekar izpostavila, da je certifikat dobra strokovna osnova, vendar brez vsakodnevne prakse in stalnega nadgrajevanja znanja nima prave vrednosti. Tudi mag. Nevenka Simić Mićunović meni, da imajo v praksi velik pomen predvsem ugled, reference in osebna prepoznavnost posameznega svetovalca.

Raziskava je pokazala tudi, da področje davčnega svetovanja v Sloveniji ni enotno regulirano, zato obstaja več različnih organizacij, ki podeljujejo licence in certifikate. Posledično imajo posamezni nazivi različno težo, odvisno od organizacije, ki jih podeljuje, in od prepoznavnosti posameznega strokovnjaka na trgu. Certifikati tako predstavljajo pomembno formalno dokazilo strokovne usposobljenosti, vendar jih strokovna javnost ne dojema kot edinega merila kakovosti. Velik pomen imajo tudi praktične izkušnje, strokovni ugled in sposobnost reševanja konkretnih primerov iz prakse.

Na podlagi izvedene raziskave lahko zaključimo, da imajo strokovna davčna izobraževanja zelo pomembno vlogo pri razvoju davčne stroke v Sloveniji. Intervjuvanci so poudarili predvsem pomen stalnega strokovnega izobraževanja, praktično usmerjenih vsebin, kakovostnih predavateljev in povezovanja med strokovnjaki. Raziskava je pokazala tudi, da si strokovna javnost želi večje poenotenosti področja davčnega svetovanja, jasnejših strokovnih standardov ter večjega poudarka na praktičnih znanjih in izmenjavi izkušenj. V prihodnje bo

pomembno nadaljnje razvijanje kakovostnih in praktično usmerjenih izobraževanj ter spodbujanje sodelovanja med vsemi deležniki na področju davčnega svetovanja.

Na podlagi izvedene raziskave lahko zaključimo, da imajo strokovna davčna izobraževanja zelo pomembno vlogo pri razvoju davčne stroke v Sloveniji. Intervjuvanci so poudarili predvsem pomen stalnega strokovnega izobraževanja, praktično usmerjenih vsebin, kakovostnih predavateljev in povezovanja med strokovnjaki.

Raziskava je pokazala tudi, da si strokovna javnost želi večje poenotenosti področja davčnega svetovanja, jasnejših strokovnih standardov ter večjega poudarka na praktičnih znanjih in izmenjavi izkušenj. Pomembno vlogo pri razvoju stroke imajo organizacije, kot je DIZI, ki s strokovnimi dogodki pomembno prispevajo k povezovanju, izobraževanju in profesionalizaciji področja davčnega svetovanja.

V prihodnje bo pomembno nadaljnje razvijanje kakovostnih in praktično usmerjenih izobraževanj ter spodbujanje sodelovanja med vsemi deležniki na področju davčnega svetovanja. Pomemben izziv ostaja tudi vprašanje zakonske ureditve poklica davčnega svetovalca ter oblikovanje enotnih standardov certificiranja in strokovnega izpopolnjevanja.

5 Zaključek

Sodobno strokovno okolje od posameznikov zahteva stalno prilagajanje, nadgrajevanje znanja in razvoj novih kompetenc, pri čemer imajo izobraževanje, LLL ter sistemi certificiranja in licenciranja vse pomembnejšo vlogo. To še posebej velja na področju davčnega svetovanja, kjer se zaradi pogostih zakonodajnih sprememb, razvoja sodne prakse in vse večje kompleksnosti poslovnega okolja od strokovnjakov pričakuje visoka raven strokovnosti, prilagodljivosti in odgovornosti.

Rezultati raziskave so pokazali, da strokovna javnost strokovna izobraževanja razume kot nujen del profesionalnega razvoja davčnih svetovalcev. Njihov pomen ni zgolj v pridobivanju novih informacij, temveč predvsem v razumevanju praktičnih vprašanj, izmenjavi izkušenj in povezovanju strokovnjakov iz različnih področij. Udeleženci raziskave so poudarili, da imajo največjo vrednost izobraževanja, ki

temeljijo na konkretnih primerih iz prakse, aktualnih zakonodajnih vprašanjih in neposrednem sodelovanju med predavatelji ter udeleženci.

Raziskava je hkrati pokazala, da imajo pomembno vlogo pri razvoju davčne stroke organizacije, ki izvajajo strokovna izobraževanja in povezujejo strokovno javnost. Takšne institucije ne pripomorejo zgolj k prenosu znanja, temveč tudi k oblikovanju strokovnih standardov, profesionalne identitete in dolgoročnemu razvoju stroke. Posebej pomembno je tudi medgeneracijsko prenašanje znanja, saj lahko izkušnje dolgoletnih strokovnjakov pomembno prispevajo k razvoju mlajših generacij davčnih svetovalcev.

Ugotovitve raziskave kažejo tudi, da se v Sloveniji vse pogostejše pojavljajo razprave o potrebi po večji regulaciji področja davčnega svetovanja. Strokovna javnost večinoma podpira oblikovanje jasnejših strokovnih standardov in večje formalne urejenosti poklica, predvsem zaradi večjega zaupanja uporabnikov storitev in zagotavljanja kakovosti dela. Pri tem pa intervjuvanci opozarjajo, da sama formalna regulacija brez dejanskega strokovnega znanja, praktičnih izkušenj in osebne odgovornosti posameznika ne more zagotoviti kakovostnega opravljanja poklica.

Podobno velja tudi za certifikate, licence in strokovne nazive, katerih pomen strokovna javnost prepozna predvsem kot formalno potrditev strokovne usposobljenosti in dodatnega izobraževanja. Njihova dejanska vrednost pa je v veliki meri odvisna od ugleda institucije, praktične uporabnosti pridobljenega znanja in sposobnosti posameznika, da strokovno znanje učinkovito uporablja pri delu.

Na podlagi raziskave lahko zaključimo, da bodo kakovostna strokovna izobraževanja, povezovanje stroke in spodbujanje LLL tudi v prihodnje pomembni dejavniki razvoja davčnega svetovanja v Sloveniji. V času hitrih zakonodajnih, tehnoloških in gospodarskih sprememb bo namreč prav sposobnost stalnega prilagajanja in strokovnega razvoja ključna za ohranjanje kakovosti, zaupanja in profesionalnosti na področju davčnega svetovanja.

Zahvala

Poglavje je nastalo v okviru projekta »Celovita pot izobraževanja: Od ideje do mreženja«. Operacijo sofinancirata Republika Slovenija, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in mladino ter Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) v okviru javnega razpisa Problemsko učenje študentov v delovno okolje 2024–2027 (PUŠ 2024–2027).

Literatura

- Abduraxmonov, V. (2022). Comparative analysis of educational models. *Frontline Social Sciences and History Journal*. <<https://doi.org/10.37547/social-fsshj-02-04-03>>
- Almeida, F., in Morais, J. (2024). Non-formal education as a response to social problems in developing countries. *E-Learning and Digital Media*, 22, 122–138. <<https://doi.org/10.1177/20427530241231843>>[<https://doi.org/10.1177/20427530241231843>]
- Athey, S., in Palikot, E. (2024). The value of non-traditional credentials in the labor market. <<https://doi.org/10.48550/arXiv.2405.00247>>
- Audia, R., Agil, P., Kunci, K., Jawab, T., Islam, P., in Pendidikan, L. (2024). Responsibilities of Islamic education institutions. *JUDIKIS: Jurnal Pendidikan Islam*. <<https://doi.org/10.70938/judikis.v1i3.63>>
- Babaniyazova, N. (2022). Foreign language proficiency certificate as a competitive advantage in the labor market. *Renessans v paradigme novitsiy obrazovaniya i tekhnologii v XXI veke*. <<https://doi.org/10.47689/innovations-in-edu-vol-iss1-pp159-160>>
- Bai, J., Gao, Q., Goes, P., in Lin, M. (2025). All that glitters is not gold: The impact of certification test costs in online labor markets. *Information Systems Research*. <<https://doi.org/10.1287/isre.2023.0303>>
- Barabanova, S. (2019). Features of administrative responsibility in the field of education. *Siberian Law Review*. <<https://doi.org/10.19073/2658-7602-2019-16-4-550-557>>
- Bartosik, A., in Wiścicka, D. (2021). The importance of training and certificates in the access of university graduates to the labour market. *Strategic Management*, 26(1), 26–33. <<https://doi.org/10.5937/StraMan2101026A>>
- Bodnar, S., Korniienko, M., Rusetskyi, A., Vasylenko, V., in Neviadovskiy, V. (2024). Prospective directions for improving the legal liability of entities ensuring state-private partnerships in the field of higher education. *Conhecimento in Diversidade*. <<https://doi.org/10.18316/rcd.v16i41.11648>>
- Brandi, U., Hodge, S., Hoggan-Kloubert, T., Knight, E., in Milana, M. (2023). The European Year of Skills 2023: Skills for now and in the future? *International Journal of Lifelong Education*, 42, 225–230. <<https://doi.org/10.1080/02601370.2023.2212424>>
- Brücker, H., Glitz, A., Lerche, A., in Romiti, A. (2020). Occupational recognition and immigrant labor market outcomes. *Journal of Labor Economics*, 39, 497–525. <<https://doi.org/10.1086/710702>>
- Bryce, M., Hanks, S., Burns, L., Zahra, D., in Gale, T. (2024). Mutual recognition of qualifications, health workforce migration, and graduate outcomes: A comparative mapping study of undergraduate dental education in Europe. *Human Resources for Health*, 22. <<https://doi.org/10.1186/s12960-024-00918-9>>
- Cañellas, A. (2005). Continuidad y complementariedad entre la educación formal y no formal. *Revista de Educación*, 9–22.
- Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje. (b. d.). *Slovensko ogrodje kvalifikacij*. <https://cpi.si/razvoj-kvalifikacij/slovensko-ogrodje-kvalifikacij/>
- Ceschi, A., Perini, M., Scalco, A., Pentassuglia, M., Righetti, E., in Caputo, B. (2021). Foster employability and fight social exclusion through the development of lifelong learning (LLL)

- key competences: Reviewing twenty years of LLL policies. *European Journal of Training and Development*. <<https://doi.org/10.1108/EJTD-07-2019-0126>>
- Clement, C., A., A., in F., F. (2026). Correctional education and certification in the U.S.: Employer recognition and post-release labor market outcomes—A scoping review. *Advanced International Journal of Multidisciplinary Research*. <<https://doi.org/10.62127/aijmr.2026.v04i01.1170>>
- Damelang, A., Ebensperger, S., in Stumpf, F. (2020). Foreign credential recognition and immigrants' chances of being hired for skilled jobs: Evidence from a survey experiment among employers. *Social Forces*, 99(2), 648–671. <<https://doi.org/10.1093/sf/soz154>>
- Dehmel, A. (2006). Making a European area of lifelong learning a reality? Some critical reflections on the European Union's lifelong learning policies. *Comparative Education*, 42(1), 49–62.
- Donagh, T. M. (2021). What is a right to education? *International Journal of Sustainable Society*, 13(4), 302–316. <<https://doi.org/10.1504/IJSSOC.2021.121621>>
- Doronina, O. (2022). Lifelong learning strategies in European countries. *Grail of Science*. <<https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.06.2022.074>>
- Efimova, G., Zyuban, E., Kicherova, M., in Muslimova, E. (2019). Paradoxes of students' non-formal education. *Integration of Education*. <<https://doi.org/10.15507/1991-9468.095.023.201902.303-321>>
- ENQA. (2024). *Members*. European Association for Quality Assurance in Higher Education. <<https://www.enqa.eu/members/>>
- European Commission. (2017). *Council recommendation of 22 May 2017 on the European Qualifications Framework for lifelong learning and repealing the recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning (2017/C 189/03)*. *Official Journal of the European Union*, C 189, 15–28.
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij, UL L 522/22 z dne 30. septembra 2005.
- Eurydice. (2023). *Quality assurance in higher education: Slovenia*. <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/euryperia/slovenia/quality-assurance-higher-education>>
- Eurydice. (2025). *Overview: Slovenia*. <<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/euryperia/slovenia/overview>>
- Ganina, E. S., Matveenko, V. E., in Malugina, N. M. (2023). Modern world educational models: Foreign experience of educational management. *Vestnik of Kostroma State University. Series: Pedagogy. Psychology. Sociokinetics*. <<https://doi.org/10.34216/2073-1426-2023-29-2-12-17>>
- Georgieva, P. (2015, October 7–9). New challenges in quality assurance of higher education in Eastern Europe and the Balkans. In *Proceedings of the IVth International Scientific Conference Climate Change, Economic Development, Environment and People (CCEDEP), Regional Development of Central and Eastern European Countries* (Vol. 1). University of Agribusiness and Rural Development. <<https://regions.uard.bg/index.php/regions/regions/paper/viewFile/86/18>>
- Grytsay, Y. (2019). Licensing and accreditation of private universities: The experience of Germany. *Bulletin of Lubansk Taras Shevchenko National University*. <<https://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vped/article/view/234>> (20. 5. 2026).
- Haque, M., Nasir, N., in Saleh, N. (2025). Challenges of non-formal education for Rohingya children in Malaysia. *Asian Affairs: An American Review*, 52, 48–67. <<https://doi.org/10.1080/00927678.2025.2487341>>
- Jalbert, P. L. (2018). The right to education. In *Left behind: The public education crisis in the United States* (pp. 17–33). Routledge. <<https://doi.org/10.4324/9781315107813-2>>
- Janik, F., Wölfel, O., in Trepesch, M. (2016). Measurement of further training activities in life-course studies. In H.-P. Blossfeld, J. von Maurice, M. Bayer, in J. Skopek (Eds.), *Methodological issues of longitudinal surveys*. Springer VS. <https://doi.org/10.1007/978-3-658-11994-2_22>

- Kässi, O., in Lehdonvirta, V. (2019). Do digital skill certificates help new workers enter the market? *OECD Social, Employment and Migration Working Papers*. <<https://doi.org/10.1787/3388385e-en>>
- Keller, D., in Dror, I. (1995, April). *Planning non-formal education curricula: The case of Israel* (ED384996). ERIC. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED384996.pdf>
- Keller, D., Dror, I., in Berl, B. (2012). The Case of Israel. <<https://www.semanticscholar.org/paper/The-Case-of-Israel-Keller-Dror/6492583332149e21441ecbb588f09244af87b184?sort=is-influential>>
- Kicherova, M., in Trifonova, I. (2023). Non-formal education: The review of current studies. *The Education and Science Journal*. <<https://doi.org/10.17853/1994-5639-2023-2-46-67>>
- Kicherova, M., in Trifonova, I. (2024). Educational ecosystem dysfunctions: Non-formal education risks in expert assessments. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta. Filosofiya, sotsiologiya, politologiya*. <<https://doi.org/10.17223/1998863x/81/17>>
- Knight, Jane. (2014). International Education Hubs: Student, Talent, Knowledge-Innovation Models. 10.1007/978-94-007-7025-6. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-75593-9_21>
- Kolnik, K. (2010). Lifelong learning and the professional development of geography teachers: A view from Slovenia. *Journal of Geography in Higher Education*, 34, 53–58. <<https://doi.org/10.1080/03098260902982542>>
- Komotar, M. H. (2018). The evolutionary dynamics of quality assurance systems in European higher education: The view from Slovenia. *Quality in Higher Education*, 24, 203–220. <<https://doi.org/10.1080/13538322.2018.1553274>>
- Komotar, M. H. (2021). Accreditation in European higher education from the comparative perspective: Slovenia and the Netherlands. *Quality in Higher Education*, 27, 149–167. <<https://doi.org/10.1080/13538322.2021.1909215>>
- Korenev, A., Zabolotna, L., Nalyvaiko, I., Proshyn, D., in Samotuha, A. (2023). Implementing the right to education in the integration legal systems of the European Union countries: Research methodology and areas of improvement. *Revista de la Universidad del Zulia*. <<https://doi.org/10.46925/rdluz.41.20>>
- Kostyuchenko, O. (2021). Legal nature of academic responsibility. *New Ukrainian Law*, 179–187. <<https://doi.org/10.51989/nul.2021.3.26>>
- Kozlova, N., in Filippova, S. (2025). Upbringing, education and state certification in universities: Correlation of public and private law. *Lomonosov Law Journal*. <<https://doi.org/10.55959/msu0130-0113-11-66-1-10>>
- Krasiuk, T. (2023). Bringing to academic responsibility for violation of academic integrity: Theoretical and applied problems of regulation. *Law and Innovations*. <<https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-1%2841%29-10>>
- Kumar, A., in Sonawane, A. (2024). Right to education as a human rights—Constitutional and legal outlook. *ShodhKosh: Journal of Visual and Performing Arts*. <<https://doi.org/10.29121/shodhkosh.v5.i3.2024.2601>>
- Lundy, L. (2012). Children's rights and educational policy in Europe: The implementation of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *Oxford Review of Education*, 38, 393–411. <<https://doi.org/10.1080/03054985.2012.704874>>
- Maver, U., Krajnc, I., Takač, I., in Maver, T. (2025). The development of pharmacy education at the Faculty of Medicine, University of Maribor: A chronological review leading to the 2025 accreditation. *Acta Medico-Biotechnica*. <<https://doi.org/10.18690/actabiomed.295>>
- Mikulec, B., Ermenc, K., in Kristl, N. (2021). The impact of Slovenian qualifications framework: Stakeholders' perspective. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education (IJCRSEE)*, 9(3), 319–330. <<https://doi.org/10.23947/2334-8496-2021-9-3-319-330>>
- Minaya, V., in Scott-Clayton, J. (2017). *Labor market trajectories for community college graduates: New evidence spanning the Great Recession*. <<https://doi.org/10.7916/d8ng506b>>

- Minaya, V., in Scott-Clayton, J. (2020). Labor market trajectories for community college graduates: How returns to certificates and associate's degrees evolve over time. *Education Finance and Policy*, 17, 53–80. <https://doi.org/10.1162/edfp_a_00325>
- Mosfeka, Z. (2025). Non-formal education in Bangladesh: Policy gaps and employment-linked solutions. *Journal of Education and Practice*. <<https://doi.org/10.47941/jep.2804>>
- Murphy, M. (2020). Taking education to account? The limits of law in institutional and professional practice. *Journal of Education Policy*, 37, 1–16. <<https://doi.org/10.1080/02680939.2020.1770337>>
- NAKVIS. (2024). *Slovenian Quality Assurance Agency for Higher Education*. <<https://nakvis.si/>>
- Novak, A., Sirca, N., in Trunk, A. (2015). Reasons for studying and lifelong learning, educational sector in Slovenia. *International Journal of Contemporary Management*, 27–36.
- Ntsanwisi, S. (2025). Defending the role of formal education in South Africa: A theoretical and argumentative perspective on reform. *Educational Considerations*. <<https://doi.org/10.4148/0146-9282.2404>>
- Omerzel, D., Sirca, N., Shapiro, A., Brejc, M., in Permuth, S. (2008). Lifelong learning: Attitudes of Slovenian higher educators toward accreditation of prior learning experiences. *International Journal of Educational Reform*, 17, 375–398. <<https://doi.org/10.1177/105678790801700404>>
- Pamungkas, A. (2023). Problems, challenges, dynamics and supervision innovation on nonformal education in Indonesia. *SPEKTRUM: Jurnal Pendidikan Luar Sekolah (PLS)*. <<https://doi.org/10.24036/spektrumpls.v11i2.123259>>
- Perović, B., in Komotar, M. (2020). Are international degree students indeed more employable? The case of Italian physiotherapy graduates in Slovenian higher education. *Industry and Higher Education*, 34, 100–107. <<https://doi.org/10.1177/0950422219894924>>
- Prporočilo sveta z dne 20. decembra 2012 o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja 2012/c 398/01
- Prporočilo sveta z dne 16. Junija 2022 o evropskem pristopu k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost (2022/C 243/02)
- Prporočilo sveta z dne 12. maja 2025 o evropskem sistemu zagotavljanja kakovosti in priznavanja v visokošolskem izobraževanju (C/2025/3006)
- Romi, S., in Schmida, M. (2009). Non-formal education: A major educational force in the postmodern era. *Cambridge Journal of Education*, 39, 257–273. <<https://doi.org/10.1080/03057640902904472>>
- Salkhinashvili, M., in Chitanava, N. (2026). Legal analysis of medical professional admission models in the context of patient safety. *InterConf*. <<https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.01.2026.008>>
- Sasiwuttivat, S., in Tangkitvanich, S. (2019). Is there an “East Asian education model”? A study on varieties of education regimes. *Asian Economic Papers*, 18, 123–146. <https://doi.org/10.1162/asep_a_00666>
- Scarica, C., Woodward, B., De Santis, L., in Kovačič, B. (2022). Training and competency assessment of clinical embryologists and licensing of the profession in European countries. *Human Reproduction Open*. <<https://doi.org/10.1093/hropen/hoad001>>
- Sehlbach, C., Balzan, M., Bennett, J., Filipe, H., Thinggaard, E., in Smeenk, F. (2018). “Certified ... now what?” On the challenges of lifelong learning: Report from an AMEE 2017 symposium. *Journal of European CME*, 7. <<https://doi.org/10.1080/21614083.2018.1428025>>
- Silva, M., Alves, D., in Ferreira, M. (2023). Developments for the contribution by the new technologies in the right to education—An European law approach. *INTED2023 Proceedings*. <<https://doi.org/10.21125/inted.2023.1470>>
- Sirca, N., Čepar, Ž., Lesjak, D., in Zver, M. (2008). Lifelong learning as an answer to sociodemographic change: The case of Slovenia. *International Journal of Innovation and Learning*, 6, 62–75. <<https://doi.org/10.1504/IJIL.2009.021684>>

- Sirca, N., in Sulcic, V. (2005). Lifelong learning: Case study in higher education in Slovenia. *International Journal of Innovation and Learning*, 2, 142–151. <<https://doi.org/10.1504/IJIL.2005.006295>>
- Staboulis, M., Lazaridou, I., in Boutskou, L. (2020). Social and economic aspects of recognition and validation of non-formal adult learning system in Greece. *Journal of European Economy*. <<https://doi.org/10.35774/jee2020.04.633>>
- Suhandi, S., Putri, R., in Utaminingsih, S. (2024). Analysis of learning models in secondary schools to improve the quality of student education. *Academy of Social Science and Global Citizenship Journal*. <<https://doi.org/10.47200/aossagcj.v4i2.2682>>
- Suherman, S. (2024). Evaluation of non-formal education management in Pandeglang, Banten: Opportunities and challenges. *International Journal of Education, Learning and Development*. <<https://doi.org/10.37745/ijeld.2013/vol12n5114>>
- Šimenc, Marjan, Kodelja, Zdenko (2020). The realization of the right to education in Slovenia. *Šolsko polje, letnik 31, številka 3/4, str. 63-79, 242-243*. <<http://www.dlib.si>>
- Thoif, M., Sadjijono, S., in Suhartono, S. (2020). The nature and legal position of non-formal educators according to Indonesian positive law. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 7, 218. <<https://doi.org/10.18415/ijmmu.v7i11.2241>>
- Tryhub, O. (2023). The concept of lifelong learning: The European dimension. *Scientific Practice: Modern and Classical Research Methods*. <<https://doi.org/10.36074/logos-22.12.2023.080>>
- Ustava Republike Slovenije (URS), Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a, 92/21 – UZ62a in 98/25 – UZ74a.
- Zakon o izobraževanju odraslih (ZIO-1), Uradni list RS, št. 6/18, 189/20 – ZFRO in 16/24 – ZOsn-K.
- Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (ZNPK), Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo in 85/09
- Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI), Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – ZDoh-2AA, 71/23, 22/25 – ZZZRO-1 in 48/25
- Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI-1), Uradni list RS, št. 79/06, 68/17, 46/19 in 53/24
- Zakon o visokem šolstvu (Zvis-1), Uradni list RS, št. 56/25
- Xu, D., in Trimble, M. (2016). What about certificates? Evidence on the labor market returns to nondegree community college awards in two states. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 38, 272–292. <<https://doi.org/10.3102/0162373715617827>>
- Zupančič, M. (2020). Competency management, coordination and responsibility in Slovenia. *Naše gospodarstvo/Our Economy*, 66, 36–47. <<https://doi.org/10.2478/ngoe-2020-0016>>

O avtorjih

Pia Toplak Perovič je študentka podiplomskega študija prava na Evropski pravni fakulteti na Novi univerzi, kjer se v okviru izbirnih modulov osredotočila na področji davčnega in gospodarskega prava. Dodiplomski študij je zaključila na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru in pridobila naziv diplomirana pravnica (UN). Poleg študija pridobiva praktične izkušnje z delom v bančnem sektorju ter sodelovanjem pri študentskih projektih iz različnih področij. *Pia Toplak Perovič is a postgraduate law student at the European Faculty of Law, New University, where she has focused on the fields of tax and corporate law through her elective modules. She completed her undergraduate studies at the Faculty of Law, University of Maribor, obtaining the title of Bachelor of Laws (LL.B.). In addition to her studies, she gains practical experience through work in the banking sector and participation in student projects from various fields.*

Boštjan Koritnik je univerzitetni diplomirani pravnik z izrazito raznolikimi kariernimi izkušnjami. Bil je denimo borzni komentator Dela, direktor GV Založbe oziroma sodirektor družbe Ius Software, predsednik pritožbenega razsodišča košarkarske lige ABA, minister za javno upravo, vodja za odnose z javnostmi itd., v bibliografski bazi Cobiss pa najdemo pod njegovim imenom več kot 300 prispevkov. Pet let je bil tajnik Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, sodeloval je s tremi kripto podjetji, še vedno je družbenik nekaj start-up družb, vse od leta 2008 pa opravlja tudi različne vloge v nevladnih organizacijah: med drugim je generalni sekretar Zveze društev pravnikov Slovenije in urednik najstarejše slovenske (tudi jugoslovanske) znanstvene revije Pravniki. Trenutno je vodja pravnih vsebin v družbi Tax-Fin-Lex, d.o.o., asistent raziskovalec na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani in produktni vodja v GlobalPharmacia Group d.o.o., član nadzornega sveta Ljubljanskega univerzitetnega inkubatorja (LUI), od leta 2022 pa še mestni svetnik in podžupan Mestne občine Ljubljana. Leta 2019 je bil tudi soprejemnik priznanja Pravniki leta. Čeprav po izobrazbi pravnik, je po duši podjetnik ter ljubitelj psihologije, športa in prenašanja znanja (nase in na druge). *Boštjan Koritnik is a university graduate jurist with a remarkably diverse professional background. Throughout his career, he has served as a stock market commentator for Delo, Director of GV Založba and Co-Director of Ius Software, President of the Appeals Tribunal of the ABA Basketball League, Minister of Public Administration of the Republic of Slovenia, Head of Public Relations, and more. The COBISS bibliographic database lists more than 300 contributions under his name. He served as Secretary General of the Faculty of Law at the University of Ljubljana for five years, collaborated with three cryptocurrency companies, and remains a shareholder in several start-up ventures. Since 2008, he has also held various positions in non-governmental organizations, including Secretary General of the Association of Jurists' Societies of Slovenia and Editor-in-Chief of Pravniki, the oldest Slovenian (and formerly Yugoslav) scientific law journal. Currently, he serves as Head of Legal Content at Tax-Fin-Lex Ltd., Assistant Researcher at the Faculty of Law of the University of Ljubljana, and Product Manager at GlobalPharmacia Group Ltd. He is also a member of the Supervisory Board of the Ljubljana University Incubator (LUI). Since 2022, he is additionally serving as a City Councillor and Deputy Mayor of the Municipality of Ljubljana. In 2019, he was a co-recipient of the Slovenian Jurist of the Year award. Although trained as a lawyer, he is an entrepreneur at heart and an enthusiast of psychology, sports, and the sharing of knowledge—both acquiring it and passing it on to others.*

